

ARREGGEL

SZERKESZTŐSÉG:
VI. KER., NAGY JÁNOS-UTCA 1. SZAM

KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, ANDRASSY-UT 6. SZAM

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 4800 kor. Egyes szám ára Ausztriában 1500 osztrák kor. Jugoszláviában 3 dinár

TELEFON: SZERKESZTŐSÉG: 65-53, KIADÓHIVATAL: 195-59, VASÁRNAP, ESTETŐL REGGELIG: JOZSEF 9-66

II. évfolyam

Budapest, 1923 szeptember 17.

38. szám

Kállay pénzügyminiszter a tőzsdeadóról nyilatkozik A Reggel-nek

Még nem döntött az adóemelésről Ma délelőtt tanácskozik a tőzsde vezetőségével

(A Reggel tudósítójától.) Pénzügyi körökben különösen nagy érdeklődéssel várják Kállay Tibor pénzügyminiszter döntését a tőzsdeadó fölemelésére vonatkozóan. A Reggel munkatársa vasárnap délelőtt fölkereste dr. Kállay Tibor pénzügyminisztert, akihez kérdést intézett elsősorban a tőzsdeadó tervezett fölemelését illetően, továbbá azokról a szükséges pénzügyi rendelkezésekről, amelyek előmunkálatai a pénzügyminiszteriumban folynak. A miniszter munkatársunk előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy a tőzsdeadó fölemelésére vonatkozóan már véglegesen döntöttem. A legerősebb cáfolata ennek a hírnek az, hogy holnap, hétfőn, a délelőtt folyamán megbeszélést fogok tartani a tőzsde vezető férfiival, akiknek a véleményét ki fogom kérni a tőzsdeadó fölemelésének kérdéséről.

Ennek a megbeszélésnek eredménye alapján fogok azután a tőzsdeadó fölemelésére vonatkozóan intézkedni. Meg kell azonban jegyezni, hogy a tőzsdeadó fölemelését a magam részéről megokoltnak és szükségesnek tartom, már csak az árfolyamok utólagos emelkedésének ellenőrzése érdekében is. Mégis hangoztatnom kell, hogy

a tőzsdeadó fölemelésére vonatkozó döntés előtt minden körülmények között megbeszélést fogok folytatni az érdekeltekkel.

Ezután a pénzügyminiszter tárcájának leg-sürgősebb kérdéseiről a következőket mondotta A Reggel munkatársának:

— Ki akarom adni a legrövidebb időn belül az adókezelési utasításokat és a társulati adó végrehajtási utasítást, amelyeknek megjelenése még szeptember hónap folyamán alatt várható. Ezután elő akarom készíteni mindazokat a törvényjavaslatokat, amelyek a Ház legközelebbi ülésére folyamán lesznek tárgyalandók. Nevezetesen elsősorban a jövedelmi adóra és a községi háztartások rendezésére nézve. Elő kell készítenem továbbá a számviteli törvény reformjáról szóló javaslatot, amelynek munkálatai különben az állami számvetőségen folynak és gondoskodnunk kell majd

a pénzügyi közigazgatási szervezetnek egy bizonyos mértékű csökkentéséről is.

A pénzügyminiszter megjegyezte végül, hogy a parlamenti szünet alatt az előkészítés alatt álló javaslatokkal teljesen el fognak készülni, úgy hogy azok a decemberi ülések folyamán napirendre kerülhetnek.

A spanyol forradalmi kormány hűséget esküdött a királynak

Madrid, szeptember 16.

Primo di Rivera, a kormány elnöke, letette ma az esküt. A kormányelnökkel baráti viszonyban álló katonai személyiség kijelentette egy újságíró előtt, hogy Primo di Rivera a nép kívánsága esetén

kész Marokkót földadni, de csak oly föl-

tétellel, ha Spanyolország visszakapja Gibraltárt.

A kormányelnök elrendelte Alba volt külügyminiszter letartóztatását.

Romanones gróf kijelentette a madridi lapok tudósítóinak, hogy senki sem adhat magának számot arról, mennyire veszedelmes a mostani helyzet.

— En a magam részéről csak a legutóbbi napokban, a vasuton értesültem arról, hogy a nemzetgyűlést elnapolták.

A leghatározottabban kijelenthetem, hogy a nemzetgyűlés elnapolásának bekövetkezéséről Genfben szó sem volt.

Vass miniszter ur az itteni helyzetnek és körülményeknek mérlegelése és megítélése — mégpedig helyes mérlegelése és helyes megítélése — alapján eszelekedett.

— A külföld szempontjából — folytatta a pénzügyminiszter — kétségkívül semmiestire sem épületes dolog, hogy a magyar parlament tárgyalásai személyeskedésekkel és mindenüttvaló panamakutatásokkal telnek el, de azt hiszem, hogy a parlament ilyen vagy olyan intézkedés alapján megszüntette üléseit, mindenki által várt és kívánt dolog volt, hiszen régóta készülünk már egy hosszabb szabadságra, mielőtt az őszi ülések újra megkezdődnek.

Genfben nem érkezett utasítás a Ház elnapolására!

Kállay pénzügyminiszter nyilatkozik a nemzetgyűlés elnapolásáról

(A Reggel tudósítójától.) A nemzetgyűlés elnapolásával kapcsolatban politikai körökben mind a mai napig erősen terjesztették azt a hírt, hogy az elnapolás ténye azért következett el olyan váratlanul, mert gróf Bethlen István miniszterelnök Genfben olyan üzenetet küldött haza, hogy a parlament tanácskozásainak elfajulása külföldi tárgyalásainak ártalmára von. A hír valószínűségének ellenőrzése céljából A Reggel munkatársa Kállay Tibor pénzügyminiszterhez fordult, aki a következőket mondotta:

Madonna

Akinek lenni a költő szavai szerint nagy és szép gondolat, a magyar asszonyt régen elveszítettük már a szemünk elől. Az utcán nem ő jár, ott kis, nyiszlett démonok cikáznak és a hitvest valamely hallban találód a tango milonga ájult vonaglászában. De a silány kávéház is tömve anyákkal s a boltokban a koravén, a keserűségtől aszott férfi fizeti a számlát, amely a hitves otthoni adáz győzelmeinek oklevele. Láthatsz mindenütt nőket, férjek és szeretők életének egy célját, a szexuális cicoma ösztönös kinálkozásában s karikás szemükben az éjszakáktól hamvadó szenvedély fakó mécese világít cégérül a fáradt gyönyörök piacán. A magyar asszonyt hiába keresed a surranó autókön és a rabszolgák férfiakat pórázon cipelve. A magyar asszony a hősök hőseinek posztján örökdió és rejtek kis szobákban megbújt életeteket ápol önmagáról megfeledkezetten. Tizenöt éven át egy városmajorutcai kis szoba rejtett egy szent, magyar asszonyt. Rákosi Viktor betegszobájából 15 éve nem látott ki a hitves a külső világba és a nagy, a jóságos magyar szellem lassu kialakása volt 15 év egész történelme az ő lelke előtt. A magyar írók műveiben késő nemzedékek fogják tisztelni és az ő dicsősége vigasztalóan világít a katasztrófa éjszakáján, de most, amidőn az embereket megrontotta a háború és a szeretet kisorvadt a gyötrött szivekből és a szörnyű üzletben folytatják az emberek a háború és a forradalom öldöklését, most a költő dicsőségénél is dicsőbb példa a magyar asszony, az áldozat, a hűség, a szent hivatottság Nagyasszonya. Tizenöt évig a költő betegágya mellett örökdió, pedig lehetett volna társaságok ünnepeltje, hiszen méltó, megértő társa tudott lenni a költő elragadtatásainak is. Tizenöt évig a beteg költő föllelegzése volt neki ünnep és a magyar írás egy új, szép fejezetében mindig föl tudta ismerni hivatásos szép életének értelmét. Rá nézve nem volt glokni szoknya, rövid szoknya és nem ismerte a prémeke szenzációit, nem látott elesklő táncokat és füléhez nem ért el a jazzband üvöltése. Szemét nem fordította el a beteg költőtől és nem tört meg nehéz posztján akkor sem, amidőn szép fiát meggyilkolta a háború, ott állt nyugodtan, szenten, heroikusan a tiszta erkölcs, az asszonyi dicsőség magasságán, a szeretet, a kötelesség, az önfölközelés és a tisztesség égi szépségében, a jótett szelid örömeivel táplálván véges erőit és a szeretet boldog szenvedésével, ami a Krisztus igazi kenyeré. A költő halálakor dicsőségesen betelt a magyar asszony küldetése. Rákosi Viktort néma tisztelettel kíséri a magyarság utolsó útján, de ez a komor paradé nem csak neki szól, ez a díszmenet nem csak az ő szelleme előtt defilíroz s a levett kalapok nemesek őt köszöntik áhitattal, hanem azt a magyar asszonyt is, aki 15 év nemes próbáját állta nemesen s akinek láthatatlan alakját ime, idézzük a báróktól és árfolyamoktól zengő magyar éjszakában vigasztalásul.

Végh Károly, a tőzsde elnöke, Frey Kálmán, a tőzsde alelnöke nyilatkoznak a tőzsdeadó fölemelésének gazdasági és pénzügyi veszedelmeiről

Végh Károly tárgyal Kállay miniszterrel
Egy táborban a tőzsde elnöksége, tanácsa, közönsége

(A Reggel tudósítójától.) Bizonyos körök még mindig annak az ostoba ideológiának vesszőparipáján lovagolnak, hogy a tőzsde az oka a drágaságnak, a pénz leromlásának, a munkaalkalmak hiányának. Ebben a hangulatban született meg a pénzügyminiszteriumnak az a terve, amely a tőzsdeadót a kétszeresére szándékozik fölemelni. Mi még mindig reméljük, hogy Kállay Tibor pénzügyminiszter, dacára A Reggel első oldalán olvasható nyilatkozatának,

a tőzsde vezetőségével folytatott tárgyalások után jobb belátásra jut és az ország lázbeteg pénzügyi helyzetét nem a hőmérő összetörésével óhajtja meggyógyítani. Ma az ország gazdasági életének egyetlen egészséges, életképes, nemzetközi viszonylatokban is működő szerve az értéktőzsde. Hónapokkal ezelőtt egyik vezetőcikkünkben a magyar középosztály nagy vagyonmentő vásárjának neveztük el a tőzsdét, amelynek változatos életbe belekapcsolódott az ország nagyobb része, vallás-, társadalom-, faj- és foglalkozáskülönbség nélkül. Ma tehát, kevés kivétellel, mindenki érdekelt van a tőzsdén és ha a kormány az értékpapirkereskedelmet, az iparvállalatok egyetlen tőkeerőforrását tönk-

A tőzsde elnöke válaszol a pénzügyminiszternek

A pénzügyminiszter nyilatkozatának elhangzása után (amelyet első oldalunkon közlünk) A Reggel munkatársa dr. Végh Károlyt, a tőzsde elnökét kereste föl, aki a következőkben válaszolt Kállay Tibor kijelentésére:

— Az én meggyőződésem, hogy a tőzsdeadót nemcsak hogy nem szabad fölemelni, hanem még a jelenlegi 5%-os adót is le kell szállítani, hogy ha a közgazdasági életnek ezt a rendkívül fontos tényezőjét súlyosabb megpróbáltatásoktól meg akarjuk óvni.

Igy történik ez Bécsben és Berlinben is, ahol ugyancsak 5%-os az adókulcs, azonban az adófelvétel kötelezettsége alól annyi kivétel van, hogy valójában lényegesen kisebb teher sújtja a tőzsdei üzemeltetőket. Véleményem szerint a pénzügyminiszter urnak nincs igaza abban, hogy a tőzsdeadó fölemelése indokolt és szükséges az

Frey alelnök: „A dupla tőzsdeadó gazdasági anarchiát teremt!”

A Reggel munkatársa ezután Frey Kálmán kormányfőtanácsost kereste föl, aki kérdéseinkre a következő, az ügy minden részletét megvilágító választ adott:

— A pénzügyi kormány téves fölfogásból indul ki, amikor azt gondolja, hogy ha az értékpapirforgalmi adót a duplájára emeli, egyszerszind dupla bevételt fog elérni. Szó sincs róla. Sőt: sokkal, de sokkal kevesebb lesz az államkincstár bevétele. Tűzhétellen és tarthatatlan, hogy mindenki a tőzsdére veti rá magát. Minden jövedelmének akció, a kormányzat minden ága a tőzsdét váromlja el elsőnek. A tőzsde vezetősége, a tanács és a tőzsdétárogató közönség át van hatva attól a tudattól, hogy ha megvalósul az a szándék, amely az adót meg akarja duplázni,

tönkre megy a budapesti tőzsde.

Remélni és hinni akarjuk, hogy a pénzügyminiszter ur az utolsó órában eláll ennek a szörnyű tervnek a megvalósításától. Végh Károly, a tőzsde elnöke, kihallgatásra jelentkezett Kállay Tibornál, aki hétfőn fogadja őt. Ezen a megbeszélésen talán sikerül megértetni a pénzügyminiszter ural, hogy tökéletesen hibás az a számítás, mintha a duplájára fölemelt tőzsdeadóval több bevételhez jutna az állam. Mi semmiestre sem vállaljuk a felelősséget ezért az intézkedésért. Ha Kállay Tibor ragaszkodik eredeti szándékához,

mi valamennyien lemondunk, mert nem engedhetjük meg, hogy a mi nevünkhez fűződjen ez a szörnyűség. Hogy mi lesz azután? Bizonyos ideig gazdasági anarchia lesz, nem fognak üzleteket kötni a budapesti tőzsdén. A pénzügyi kormányznak az a legfőbb argumentuma ellenünk, hogy mi akkor is jajgattunk, amikor 2 ezrelékről 3-ra, majd amikor 3-ról 5-re emelték az értékpapirforgalmi adót. S hogy ezért nem hisznek nekünk. Hát kérem, ez nevezetesen bürokratikus gondolkodásmódra vall. Mert ha időközben a korona nem zuhan le és ennek

reteszi, úgy ebben a krachban nemcsak a hivatalos spekuláció pusztul el, hanem az a magyar középosztály is, amelynek megmentéséről folyton fecsegnek ugyan, de emberséges megélhetését a tőzsdei konjunktúrára bízták. Nemzetközi viszonylatban pedig egy vidéki kisváros alkalmi börzéjének nivójára degradálják a pesti tőzsdét és

a tőkeerős külföldi vásárlót és vállalkozási kedvet újból Bécsbe irányítják.

Egyetlen számottevő tényezője sincsen a magyar pénzügyi és gazdasági életnek, amely a pénzügyi kormány tőzsde- és közönségellenes odómerényletét a legélesebben el ne itélné és az ország józanul fölfogott érdekében — éppen a mai kritikus viszonyok között — katasztrófának ne tartaná. Még a politikai front legszélső szárnyain sem jelentkezett hang, amelyre Kállay Tibor pénzügyminiszter esetleg mint valamelyes biztatásra hivatkozhatnék. Eppen ezért A Reggel kétségtelennek tartja, hogy

a legrosszabb esetben is kompromisszummal intéződik el az adófölemelési terv, a kétszeresére való emelés azonban nem történik meg.

Árfolyamok utólagos emelkedésének ellensúlyozása érdekében is. A tőzsdei árfolyamok ugyanis nem az adóhoz vagy egyéb rendelkezésekhez igazodnak, hanem egyedül a korona zürichi árfolyamjegységéhez. Ha a korona nemzetközi árfolyama hanyatlak, akkor a tőzsdei értékek föltétlenül emelkednek.

Meggyőződésem szerint az értékpapírok jelenleg még egyáltalában nem állanak azon az árfolyammagasságon, amely a valorizált értékeknek megfelel.

Eppen ezért az átértékelési folyamatot még koránsem látom befejezettnek. Azonban, ha az a nagymennyiségű pénz, amelyet a tőzsdeadó elvon az értékpapírüzlettel, hiányozni fog.

a tőzsde életképessége teljesen megbénul.

En tehát minden körülmények között ellenzem a tőzsdeadó fölemelést és ezt az álláspontomat fogom kifejezésre juttatni a pénzügyminiszter ur előtt holnap, ha alkalom lesz vele a kérdésben tanácskozni.

megfelelően az értékpapírok árfolyamai nem emelkedtek volna olyan rohamos tempóban, akkor nekünk lett volna igazunk. Józsan ésszel nem lehet elhinni, hogy mindenki Budapesten bonyolítja le az üzleteit. Berlinben és Bécsben is 5 ezrelék a tőzsdeadó, csak hogy ott egész érték kategóriák vannak kivéve az adózás alól, úgy hogy az adó jóval kisebb. Ha nálunk 10 ezreléket követelnének, akkor egy kötés Magyar Hitel után — 900.000 koronájával számítva — végeredményében 7%-ra, vagyis 1.575.000 koronára rugának az összes költségek. Az ilyen terhet el lehet bírni, amikor átértékelés folyik és egyik napról a másikra 200.000—300.000 korona árkülönbözet van, de már a legkisebb stagnációnál a költségekbe belebukik az ember. Tiszta lehetetlenség, hogy ezt észszerűen keresztül lehessen vinni.

— A legvérmesebb képzetet is fölhülmálja az a jövedelem, amihez az állam az 5 ezrelékes tőzsdeadó után jutott. A költségvetés összeállításakor 24 milliárdra számítottak egy évre, holott egyedül augusztusban 8 milliárd volt a bevétel, szeptemberben pedig — ha nem zavarja meg az üzlet menetét a pénzügyi kormány — 12 milliárd lett volna. Amikor ennyi pénzt tudnak kiszedni a tőzsdéből, ez még mindig nem elég! És ha a dupláját kéri, azt hiszik, hogy meg is kapják? Jól jegyezzék meg: ha egyszer megáll a forgalom, a rendelet megváltoztatásával nem lehet majd egyszerre visszacsinálni és az üzletnek lendületet adni. Ehhez hosszú időre lesz szükség.

A helyzet ma nagyon rossz, mert Kállayt nem könnyű kapacitálni.

— Majd ha a tények a mi álláspontunkat igazolják, akkor már késő lesz. Sem rajtunk, sem az országon nem segíthet senki és a pénzügyminiszter ur csak azzal viaszalódhatik, hogy megint okult az ország körán. Ha életbelép a rendelet, nemcsak a tőzsde, hanem

az egész ország szenvedni fogja vezetés következményeit.

mert ma mindenkinek eminens érdekei fűződnek a tőzsdé-

hez s azoknak leginkább, akik most a tőzsde ellen olyan nagy hangon kiabálnak.

Ezt a mindenképpen nevezetes nyilatkozatot azzal egészítette ki Frey Kálmán, hogy a tőzsdetanács kedden, szeptember 18-án ülést tart, amely Végh Károly elnök meghallgatása után véglegesen állást foglal a tőzsdeadó és ezzel együtt a tőzsdeválság kérdésében is.

„A bankok agyonütésével ne csapják agyon a magyar államot!”

Schandi államtitkár beszámoló beszéde

Csongrád, szeptember 16.

Vasárnap délelőtt volt Csongrádon a hősök emléksobrának leleplezési ünnepsége, majd az ünnepség után a városháza udvarán tartotta meg beszámoló beszédét Schandi Károly államtitkár.

— Az a politikus, aki ma felszavakkal dolgozik, bármilyen jóhiszemű legyen is, nem szolgálja az ország érdekét. Ebben az országban minden politika előfeltétele a pénzügyi konszolidáció s enélkül itt nem lesz sem keresztény, sem liberális politika, hanem olyan összeomlás, amelynek mindenki csak a kárát vallja. Minden embernek össze kell tartani a fegyelmet és a rendet föntartani azért, hogy a pénzügyi helyzet megjavuljon. Erre meg is van a kilátás. A külföldi kölesön elleni agitáció téves utakon jár. Állami önállóságnak fölföldözését szökték fölhozni. De a külföldi kölesön pénzügyi szerződés és nem jelenti állami önrendelkezésünk fölföldözését. Minden teória haszontalan, amikor a példa beszél: Ausztria példája. Ki fogásolják, hogy a külföldi kölesönt pénzügyet után hajlítsák végre. A bankok ellen sok kifogás emelhető, de a bankok agyonütésével ne csapjuk agyon a magyar államot is.

Ha nem jutunk köcsönhöz, Németország sorsára jutunk.

Gróf Bethlen István miniszterelnök 600 millió aranykorona kölesön iránt tárgyal és a legjobb uton vagyunk, hogy ezt elérjük. Megnehezíteni vagy elgáncsolni a miniszterelnök munkáját, hűn a nemzet ellen, amelyet tudatosan egy magyar politikus sem követhet el.

NAGY ÉS VÉRTES RT. AMERIKAI IRODABUTOROK

BUDAPEST V. ARANY JÁNOS-
UTCA 20. SZAM. TELEFON 125-84

Sok fát és szenet
takarít meg a szabadalmazott
FRANDOR

Frandor cég városi mintaraktárában, Lipót-körút 23

Paplan SZALAI

a paplankirályhoz legyen VII, Kertész-utca 35

„Fortuna” Ingatlanforgalmi Vállalat

az Országos Földbirtokrendező Biróság engedélyével
Budapest VI, Teréz-körút 21. 274 Telefon: 7-36.

Nagyszámú birtokvételi és eladási megbízás. Földbirtok, budapesti és vidéki házak, villák és telkek közvetítése. Jól bevált lakásközvetítés, finanszírozás stb. Mindenemü ingatlanügyben szolid, gyors és kívánatra diszkrét lebonyolítás.

Englebert Cord, kilométer garanciával Michelin cablé pneumatik Autófűszerezések NAGY JÓZSEF

VI, Gyár-utca 17 Telefon: 21-97

MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADEKBANK RT. VETŐMAGOSZTÁLYA

Budapest V, Nádor-utca 16 — Telefon: 72-01
Sürgőnyeim: Agrár Budapest
Vesz a legmagasabb napi áron lőhere- és lucerna-
magot és egyéb gazdasági magvakat
Mintazott ajánlatokat kér

Ma is adunk
kötésre ciszlerében, hordóban vagy kannában
díjmentesen látolva, házhoz szállítva vagy
kocsiba töltve
autóbenzint, autólajat,
autószirt
legolcsóbb napi áron,
valamint petrolcumot, gépolajat, hengerolajat,
motorhajtó- és kenőolajokat, Továbbé gépszirt,
kocsikenőcsőt
„PHÖBUS” olajkereskedelmi vt
Budapest V, Balaton-utca 10 — Telefon: 164-45

Kristóf-téri áruházának átépítésével kapcsolatban férfiszövetosztályát tetemesen kibővítette. Férfiöltöny-, felöltő- és télikabát-kelméi — a G. H. Porter világcég különlegességei — minőség tekintetében a legértékesebb gyanjuanyagból szöttek, a belőlük készült öltönydarab ennél fogva fazontartó és vonalhatásban előkelő.

Szénásy Gyula

Az árak sehol másutt nem olcsóbbak, — ezt a cég évszázados tisztes hírével garantálja.

Éténynek elbírálása céljából fölkéretik a hozzáértő t. uriközönség a tartalmas, gazdag kelmeválaszték szives megtekintésére, mely kelmék, vásárlásra való készíetés nélkül, a cégnél szokott udvarias készséggel mutattatnak be.

Lehner (Lendvai) képviselő pogromra buzdított a fajvédők szegedi gyűlésén

Eckhardt és Friedrich beszédei

Szeged, szeptember 16.

(A Reggel kiküldött tudósítójának telefonjelentése.) A Friedrich-frakcióval megerősödött fajvédelmi politika vasárnap délután Szegeden népgyűlést rendezett, hogy az Alföld metropolitánus kibontsa a fajvédelmi politika zászlaját. A Corzó-mozi nyári helyiségében vasárnap délutánra hívták össze a népgyűlést, amelyen alig 2000 polgár jelent meg. A helyiség emelvényén a Pestről érkezett vendégek, Friedrich István, Eckhardt Tibor, Lehner (Lendvai), Kiss Menyhért helyezkedtek el. A rend főtartására egy szakasz gyalogos rendőrt vezényelték ki. A gyűlésteremben a rend főtartásáról Petkóczy rendőrtanácsos gondoskodik. Eckhardt Tibor beszéde nyitotta meg a gyűlést:

— Gazdasági politikát kell folytatni és a kereskedelmi mérleg passzivitását megszüntetni. *Divalta kell lenni az egyszerűség és minden luxust megszüntetni!* A nagytőkének érdeke a koronázás, mert valorizálatlannul kapja a hitelt a Jegyintézetből. A kormány politikája a magyar gazdasági élet katasztrófájára vezet. Külföldi kölcsön helyett, mely önrendelkezési jogunkat idegen kézbe teszi le, belföldi kölcsönhöz kell folyamodni. *A kormány a külföldi kölcsönnel csupán a rohadást akarja állandósítani.* A zsidókérdést léha tüntetéssel és pofozkodással nem oldjuk meg. *Elítéli, aki ilyen politikát propagál. Az ekrazitók és bombavetők teszik a legrosszabb szolgálatot, ezek azoknak a politikuskoknak használnak, akik abból élnek, hogy minden három hónapban kakaóbombát kapnak. Hitvány rágalommal szemben kell a fajvédőknek szepfőtlően becsületüket megvédeni.*

Ezután Friedrich István szólalt föl:

— Bár pesszimista, nem akar tulsötét jövőt festeni, Magyarországon kalandornak neve-

zik, aki Törökországba utazik. Mit is keres ott egy rendes ember? Itt csak a hajlongók jutnak előre, ő pedig az önéretet s az elszántság embere. Ezután a zsidókérdésről beszélt. *Nem akarjuk — ugymond — hogy az ország zsidókézen legyen.* Bennünket állandóan terrortal vádolnak. Hát az nem terror, amit a liberális sajtó véghezvisz azzal, hogy már napok óta állandóan félre veri a harangokat, hogy a fajvédők összefogtak a mágnások és a főpapok ellen? Mi azonban nem vagyunk félnék természetűek, állunk a harc elebe. Aki nincs velünk, az ellenünk van. *Nem fogjuk tűrni, hogy az ezeréves Magyarországból Középeurópa személtérakata legyen.* A magyaroknak a törököktől kell példát venni, akik minden idegen uralmat leráztak magukról.

Lehner-Lendvai a zsidókérdésnek a törvény keretein belül való sürgős megoldását követeli. Szeretné, ha erről a kérdéssel már beszélni sem kellene, ugyanis azt mondják, hogy a fajvédőknek a zsidóüldözés a kenyerük. *De a legjobban szeretné, ha egy zsidót sem látna Magyarországon, akkor nem volna zsidókérdés sem.* Ő nem gyűlöli a zsidókat, mert az anyja arra tanította, hogy a poloskát ne gyűlölje, hanem undorodjék tőle és tapossa el. *Ha a zsidóság és a véle szövetkezett héberokrácia megakadályozza a zsidókérdésnek a törvény keretén belül való megoldását,*

akkor, ha a lelkek nem bírják tovább a feszültséget, el fog következni a kérdés legtermészetesebb és legegyszerűbb megoldása: a pogrom.

Mi van az új büntetőtörvényjavaslatban?

Uj szigorú büntetések lázadásra, hitfelekezetek kigunyolására, élelmiszerhamisításra, jogtalan igazoltatásra, ingyenrészvény elfogadására, ekrazit gyűjtésére

Dologházi őrizet — rendőri megfigyelés

(A Reggel tudósítójától.) Hónapokkal ezelőtt hivatalos kommuniké jelent meg arról, hogy az igazságügyminiszter a büntetőtörvénykönyv és a bünvádi eljárás módosításáról új törvényjavaslatot készített és mutatóba közölték néhány paragrafust arról, hogy a törvénytervezet milyen újításokat tartalmaz. A Reggel megszerezte ennek az új büntetőtörvényjavaslatnak teljes szövegét és arra való tekintettel, hogy e törvénytervezettel most minden igazságügyi szervezet, de legkülönösebben a budapesti Ügyvédi Kamara behatóan foglalkozik, aktuálisnak tartjuk az eddig még nem ismertített újítások közlését. Az új törvényjavaslat 4. paragrafusa úgy szól, hogy

akit foglalkozása vagy hivatása körében elkövetett bűntett miatt ítéltek el, azt a foglalkozásától hat hónaptól öt évig terjedhető időre el lehet tiltani.

Az ilyen foglalkozásától eltiltott egyén elveszti iparigazolványát, iparendélyét, hatósági engedélyét és hivatalból törölni fogják a kereskedelmi cégét.

Lázadás, ellenállás, izgatás.

Újítás a 6. paragrafus a lázadás büntetése vonatkozásán, mert lázadásnak minősíti azt a csoportosulást, amely a nemzetgyűlést vagy bizottságát, a magyar kormányt, vagy annak tagját erőszakkal vagy veszedelmes fenyegetéssel helyéről eltávolítani akarja, vagy hivatásának szabad gyakorlatiában akadályozza. Ennek büntetése 5 évtől 10 évig terjedhető államfogház. Aki nyilvános népgyűlésen vagy csoportosulás, illetve zavargás alkalmával a hatósági közeg olyan felhívásának vagy intézkedésének, amely a gyűlés vagy csoportosulás feloszlására, vagy a rend főtartására, helyreállítására irányul, nem engedelmessékedik, vagy annak bármilyen módon ellenáll, az bűntettet követ el, 5 évig terjedhető börtömmel és 5.000.000 korona pénzbüntetéssel büntetendő. Az izgatás büntetésére vonatkozóan olyan újítást tartalmaz a törvényjavaslat, hogy aki valamely gyülekezeten nyilvánosan bűntett vagy vétség elkövetésére egyenes felhívást intéz és ha a büntetéstől ennek folytán elkövettek, az mint felbujtó büntetendő.

Külön paragrafus szól a vallás szabad gyakorlata elleni büntetésekről. Vétséget követ el és 5 évig terjedhető fogház lesz a büntetése annak, aki

az istent, a vallásos hitet vagy az állam által bevett vagy elismert hitfelekezeti vallásos tisztelőt tárgyát kigunyolással, káromkodással vagy a vallásos érzületet egyéb sértő módon nyilvánosan gyalázza.

Nagyon súlyos büntetés vár azokra, akik valamely élelmicikket az egészségre ártalmas anyag felhasználásával meghamisítanak, vagy megromlott, az egészségre ártalmas élelmicikket tudva közfogyasztás céljára forgalomba hoznak. Ezt a büntetést, ha valaki elköveti, 10 évig terjedhető fogház a büntetése. Ha valaki ilyen ártalmas élelmicik fogyasztása folytán megbetegszik, akkor a büntetés 15 évig terjedhet és, hogyha valaki a romlott ételtől meghal, akkor a büntetés életfogytig tartó fogház is lehet.

A jogtalan igazoltatók ellen.

A törvényjavaslat 21. szakasza az utóbbi esztendőktől divatos büntetési formát, a jogtalan igazoltatásokat akarja megtorolni. Ez a szakasz úgy szól, hogy vétséget követ el és három évig terjedhető fogházzal büntetendő az, aki mást anélkül, hogy erre jogosultsága volna, fenyegetéssel, erőszakkal vagy tettlegesség alkalmával igazoltat, kitérőnek megallozása végett föltartóztat vagy mozgást szabadságában akár mi más módon korlátoz. Börtönt kap a jogtalan igazoltató akkor, ha csoportosan vagy fegyveresen követi el e cselekményt.

Bűntetési módok — az ingyenrészvény elfogadása is.

A megvesztegetés büntetési módjára vonatkozóan, nyilván a közelmúltak az ingyenrészvényügy kapcsán aktuálisvá vált esetéből kifolyóan új szakaszt illesztettek a büntetőtörvénykönyvbe.

A törvényjavaslat szerint a megvesztegetés tekintetében a nemzetgyűlési képviselőt úgy kell tekinteni, mintha közhivatalnok volna.

Megvesztegetésnek minősül az a cselekmény, ha valaki nemzetgyűlési képviselőnek e minőségében kifejtett működésére vagy magatartására tekintettel vagy e működése következtében teljesítendő cselekményéért vagy mulasztásáért ajándékot, jutalmat ad vagy ígér.

Ennek büntetése 3 évig terjedhető börtön és 5.000.000 korona pénzbüntetés.

Ez a büntetés 5 esztendőre és 10.000.000 koronára főlemelhető, ha az ajándék adásának vagy ígértetésnek az a célja, hogy a képviselő kötelességét megszegje.

Dologházi őrizet.

Ugyátszik, az internálási tábortok helyett akarják törvénybe iktatni az ugynevezett dologházi őrizetet. A törvényjavaslat 45. szakasza szerint olyan egyént, aki már büntetett miatt legalább kétszer volt büntetve és újabb büntetést követ el, azt a bíróság az ítéletben a rá kiszabott büntetésen felül

szigorított dologházra utalhatja, ha megállapítható a vádlottról, hogy a büntetési cselekményeket üzletszerűen vagy szokásszerűen követi el. Ezek a megrögzött bűntevők öt esztendőig is ilyen szigorított dologházba utalhatók.

Az ekrazitós merénylő büntetése.

Az 56. szakasza a törvényjavaslatnak robbantószerrel és lőfegyver jogosulatlan tartásával elkövetett büntetési cselekményekre vonatkozik. Azt az egyént, aki veszedélyes robbantószerrel olyan célból állít elő, szerez be vagy tart rendelkezésére aitt, hogy azt valamelyes büntetési cselekmény elkövetésének eszközüül használja, 5 évig terjedhető fogházal büntetik. Ha a büntetési cselekmény előkészületeit az illető egyén már megtette, akkor a büntetés 10 évig terjedhető fogház. Aki pedig már a büntetési cselekmény véghezvitelét a robbantószer felhasználásával megkezdte, de be nem végezte, annak a büntetése 15 évi fogház, de lehet életfogytig tartó fogház is.

Rendőri fölügyelet bírósági határozat alapján.

Ugyancsak az internálás pótlására akarják törvénybe iktatni a bírói határozat alapján történő rendőri fölügyelet alá helyezést. Ezt az intézkedést olyan egyénnel szemben lehet alkalmazni, akiről magatartásuk, cselekményük és nyilatkozataik alapján a bíróság megállapítja, hogy az állam és társadalom törvényes rendjére veszélyesek. De rendőri fölügyelet alá kell helyezni azokat is, akik felségsértés, hűtlenség, lázadás miatt, vagy a kommunizmus idején elkövetett valamely büntetési cselekmény miatt jogerősen el voltak ítélve. Rendőri fölügyelet alá kerülnek azok, akik internálva voltak. A rendőri fölügyelet alá helyezett egyén lakóhelyét a rendőrség tudta nélkül meg nem változtathatja, politikai pártjának vagy szervezetének nem lehet tagja, nem vehet részt titkos összejöveteleken, politikai gyűléseken nem lehet lapszerkesztő, kiadó vagy valamely lap állandó munkatársa és neve alatt politikai tartalmú cikket nem írhat. Levelezését, táviratait és telefonjait a rendőrség ellenőrzés alatt tarthatja, sőt el is tilthatja a levélírást, a távirót és a telefon használatát. Utlevelet nem kaphat. Egyébként rendes foglalkozását folytathatja.

PYRAM

bőven cernaubás, torpantindus, a békebeli-nél is jobb minőségben készülő kiváló tisztító és konzerváló hatással bíró cipókróm

BENES TESTVÉREK VEGETÉSZETI GYÁR RT., GYŐR

Réngőze, Raffia, Rézkénpor, szob. Balaia, Turul, Vermorol-rendszerű szőlőpermetezők. Pálmakészítő és mosóüstök vörösréz, szénkéregzők, háti- és egykezes kénporozó gépek legolcsóbb gyári áron beszerezhetők: 608
Szentágh Pál rézárugár
Cégfőnök: Terény Samu
Budapest IX. Üllői-ut 19. szám. — Telefon: József 98-44

Központi iroda: Telefon 18-08 733
IV, Pivax-köz 9

Königstädter
Testvérek Rt. HUNGARIA CASINO DEMI SEC

Olvassa el a
Pesti Tőzsde
szerezési számát.
Szerkeszti: Kallós János

ABADIE

valódi francia szivarka-papír

HIREK

Rákosi Jenő —

Rákosi Viktorról

— A betegsége tizenöt évvel ezelőtt lepte meg. Elsőbb a lábáról vette le, hogy csak támogatva tudott járni; nyolc év óta nem mozdult ki szobájából; a valamikor mindig kész nagy utazónak minden utazása odaszugorodott össze, hogy egyik székéből a másikba, a székéből az ágyába segítették. Keze elgyöngült, már néhány év óta éppen csak a neve aláírására volt ereje. Szemvilága enyészett. Esti lámpafényénél már jobban látott, mint a nappali világításban. Periodikus rohamokban ostromolta a betegsége és ilyenkor napokig emésztő kinokat szenvedett. Amint azonban izmaiból, beleiből, csontjaiból kiállt a gyötrelmes szaktatás: elfogyott arca kiderült s ő vidáman diktálta jókedvű tárcáit és fantáziájának káprázatos képeit. Hihetetlen dolognak látszik, hogy valaki tizenötévi ily rettenetes küzdelemben, amely testét szinte fölemésztette, hogy csak a váza maradt meg, szellemét eredeti termőképességében, frissességében és erejében tudja megőrizni. Hogy a világtól így elszakasztva is, érdeklődését, megfigyelését be tudja kapcsolni az életbe és termékenységét, fogékonyságát meg tudja őrizni.

— De agóniája mutatja, hogy agyonroccsolt teste is ugyanazzal a szívósággal bírt, mint szellemi énie. A mostani, utolsó rohama igen erős volt és komplikációk is járultak hozzá. Az orvos eltiltotta attól, hogy bármi folyadékot vegyen magához. De végül már oly szomjúság gyötörte, hogy e szóra fakadt: adjatok egy pohár citromvizet és haljék meg azután. Az orvos erre vörösbort engedélyezett neki, amiből mohó örömmel ivott pár kortyot és csöndesen, boldogan elaludt. És aludt és nem akart fölébredni. És így aludt péntek esti 6 órától pihegve egész szombat déli 1 óráig. És a roccsolt test nem engedett. Lelke már túl járhatott földünk határain, mert se érintésre, se szólongatásra az egész idő alatt nem reagált. Csak a teste élt még és mint egy magára hagyott gép dolgozott tovább. Mind lassabban, végre 1 órakor elült mindörökké.

— Akik mindezt olvassák és némi sejtésük támad egy szegény embernek tizenöt éves vergődése és küzdelme egy gyilkos betegséggel: azok sejtik, hogy ebben a tragédiában keil még egy néma szereplőnek lenni, aki nélkül egy féltisten se bírta volna végigverekedni az ádóz túsát a halállal, amely e tragédia hőst ennyi időn keresztül hurcolta föl és alá, amíg valakire végezni tudott testével és lelkével.

Igen, volt valaki, egy néma szenvedő. A Rákosiakat sokszor és sokat emlegették, gunnyal is, szeretettel is. Szerencsétlenség csufondósan, mint „szent családot”, emlegették, mint tehetséges embereket. Szerencsés családnak is mondták, de sohasem sejtették, miben állott a szerencséje. En azt most megmondhatom.

Az asszonyaiban.
— Ahányan voltak férfitestvérek, egyik se csinált „jó parthiét”. De mindenkinek adott a gondviselés igazi feleséget, igazi asszonyt. És Rákosi Viktor asszonya az a néma hős, aki beteg embere mellett krisztusi türelemmel, a mártírok mosolygó önfömlődésével, az ideális hitvesi szeretet hűségével állott, magának semmit nem kérve, semmit nem keresve, semmire se vágyva, tizenöt évig állandóan betegre ágya mellett tanyázva, kintől verejtékes homlokát törölve, neki enyhítő italt nyújtva és nem élvén csak benne és érte. Csodálni lehet a beteget, aki hősi lélekkel hosszú éveken keresztül hősiesen küzd a testében bujkáló ellenséggel; de mi mindez és mi minden az asszony, a hitves önfömlődéséhez képest, aki viruló éveinek javát szinte évtizedeken át a betegszobában hullatja le magáról és a betegszoba bürtönébe követi ép testét azt, aki mellé a gondviselés rendelte.

— Vass miniszter a vallási és faji különbségekről. Vasárnap leplezték le Pomázon a háboruban elesett hősök emlékoszlopát, amelyet a község lakossága emelt a hősi halált halt polgárai emlékére. Az ünnepi beszédet a honvédelmi miniszter képviselőjében megjelent Almásy László mondta.

— Ez az emlékoszlop — mondotta — értékes ideális kincs, a hazaszeretet legtisztább gyémántja. Pomáz községe volt az első a hazafias érzésben, amikor a háború megkezdődött a községet a hazából szemben a legérősebb koncepcióval teljesítette. Nem elég csak áldozunk a hősök emlékének, de tanulnunk kell belőle.

Az egyházi áldások után dr. Vass József helyettes miniszterelnök beszélt:

— A mai ünnepség a magyar lélek, a magyar katona és a hazaszeretet ünnepe. Büszke szemmel nézzem ezt a katonaiskolát, lelkeim örömeivel és fájdalmas büszkeségével nézem ezt az oszlopot, a magyar katona, a magyar erő emléket. Szent a fegyver, az állam biztonságja és ereje nyugszik a kardon. Szent a katona hivatása és az anyák a nemzetnek, amely nem tud büszkén, örömmel és győztesen gondolni katonájára. Ez az emlékoszlop legyen a mi mementóink: tanuljunk belőle, tanuljunk ebből a községből, amely természeténél fogva szilárd és egységes. Miként a község szelleméből áll, úgy a nemzetben vannak fajok, vallások és társadalmi osztályok. De amiként egységes ez a kö, úgy kell szilárd módjára egységesnek és szilárdnak lennie a nemzetnek s faji, vallási osztályok s egyéb különbségek nem szabad, hogy darabokra tépjék a nemzetet és az embereket szembe állítsák egymással.

— Prónay Pál és báró Láng Mihály újabb afferje. A Bethlen-Prónay-ügyből kifolyóan tudvalevően lovasági ügy keletkezett Prónay Pál és báró Láng Mihály között. Ezt az ügyet békésen intézték el. Most összeszólalkozásból újabb affer támadt közöttük, amelyben ma tárgyalnak a megbízottak: Prónay részéről dr. Rácz Vilmos és báró Collas Tibor és Láng részéről báró Szentkereszt Béla és Ottrubay ezredes.

— Ferenczi Sándor doktor. Sokan ismerik őt Pesten a szemüvegével, amely alól mindig olyan jókedvű, megértő tekinteteket vet az emberekre, mintha mindenkinek tudná valamely csínytevését, de azt nyomban meg is bocsátaná. Lélekelemző doktor, freudista, mint Pesten mondják és már az volt akkor is, amikor a bécsi professzorok iránt a pesti kávéházakban csak néhány hosszuhajú fiatalember és rövidhajú kisasszony érdeklődött. A háború alatt szegestapu ezredorvosi csizmát hordott, de a lélekbuvár tudósok, akiknek tudományos szöveisége behalózta az egész földgömböt: a háború legvéresebb napjaiban is módját elítették, hogy tudományos nézeteket kicséréljék. A bostoni egyetem lélekbuvára el tudta juttatni levelét a pesti Ferenczihez akkor is, amikor hajóhadak szállták meg a tengereket. A londoni freudisták minden esztendőben értesítették a pesti lélekbuvárt újabb fölfedezéseikről. Kötelességük volt ez, mert az ötödik lélekelemző kongresszuson, amelyet 1918 szeptemberében tartottak Budapesten, a gyűlés elnökevé egyhangúlag Ferenczi Sándort választották. És folyt a tudományos buvárkodás, az analízis, a lélekutazás, a levelezés akkor is, amidőn az egész világ harcban állott. Hogy jutottak el ezek a csodálatos levelek a harcoló hadseregen át a tudósok íróasztalára? A tudománysszomjúság találékonyabbá teszi az embereket a szerelemmel is. A levelek itt voltak és Ferenczi Sándor, a csizmás ezredorvos esti óráiban a londoni professzorral vitatkozott, amikor a villámgyors röpülőgépet is lelőtték a magashól, de a gondolatot nem érte el az ágyugolyó. Most azért aktuális ez a derék magyar tudós, mert ünnepi szöveget szentel az ő tudományos méltóságának a lélekbuvárak nemzetközi folyóirata, amely három városban: Bécsben, Lipcsében, Zürichben jelenik meg egyidőben. A legnevezetesebb európai tudósok írnak a pesti lélekbuvár-köllegről elismerő sorokat a füzetben. A posta már szabad és a tudományos gondolat titok nélkül szállás a harcokban elzártsátságú országok fölött. (Kr. Gy.)

— Zóna- vagy szakaszrendszer a villamosvasúton. A villamosvasúti jegyek árának kéthetenként való emelése nem hozta meg azt az eredményt, amelyet a villamosvasutak igazgatósága az áremelésről várt. A villamosjegy ára elérte az aranyparitást, de a deficit ennek ellenére sem tűnt el a villamosvasutak mérlegéből. Mint-hogy pedig egy újabb tarifamegírás még jobban lecsökkentene a személyforgalmat, a villamosvasutak vezetősége egy olyan reform megvalósítását tervezi, amely tarifamegírás nélkül is fokozná a vállalat bevételeit. A vezetőség szerint ugyanis a mai egységes jegyrendszer nem igazságos, mert egyforma viteldíjat követel mindenkitől, akár egy, akár öt kilométer távolságban veszi igénybe a villamost. Ezt az igazságtalanságot akarja a vezetőség kiküszöbölni a zónarendszer bevezetésével vagy a szakaszjegyrendszer visszaállításával. A vezetőség most tanácskozik arról, hogy a két rendszer közül melyiket vezesse be. E héten megtörténik a döntés és a jövő héten már a közlekedésügyi bizottság foglalkozik a reformtervezettel. Az új rendszert október elsején már életbe is léptetik.

— Willi Burmester nem tűnt el Japánban. A Reggel bécsi tudósítója telefonálta: Egy hamburgi távirat nyomán az egész európai sajtót bejárta az a hír, hogy Willi Burmester, a világhírű hegédi művész, aki egy japánországi turán volt, eltűnt. Most arról értesülök, hogy Willi Burmester még a föltárgelés előtt elhagyta Japánt és már meg is érkezett Hollandiába, ahonnan egyenesen Bécsbe utazik, hogy Amerikába való elutazása előtt még egy bucsuhangversenyt tartson.

— Kihirdették a jogerős ítéletet a Landau-pör vádlottjai előtt. A Landau-bünpör vádlottjai — Sipos Kamilló, Ruzics Ferenc dr., Dóbe Nándor, Becker István, Tóth Andor és Kiss (Klein) Ignác — előtt ma hirdették ki a büntetőtörvénysszéken a Kuria jogerős ítéletét. A Kuria a tábla ítéletét megváltoztatva, Sipos Kamilló dr. büntetését 5 évi, Ruzics Ferencét 3 évi, Dóbe Nándorét 2 évi fegyházban, Becker Istvánét 3 hónapi fegyházban állapította meg, a másik két vádlottat pedig fölmentette. A fölölvasás befejezése után fölállott Török Sándor dr., Dóbe Nándor védője és kérte a bíróságot, hogy védenének büntetését függessze föl, mert nincsen megállapítva, hogy Dóbe Nándorra kiszabott büntetésből az elítéltek a vizsgálatban eltöltött fogságából mennyit számítottak be. A bíróság úgy határozott, hogy az ítéletben már beszámított egy hónapot további 6 hónappal toldja meg, mert úgy találja, hogy Dóbe legutóbbi letartóztatása a Landau-ügyből kifolyóan történt.

Bársony- és női KALAPOKAT

minden elképzelhető színben és divatos formában

olcsó napi áron ajánljuk.

Divatruzsókat délelőtti órákban igen olcsón árakon szolgálunk ki, katonák alkalmatlansága és fontossága legszébb kivételben. **Griffonok megtanulhatják a szakmát.**

(szelőköt CAROLINE ES NÖVERE)
Raktár és iroda: IV. Párisi-utca 3
Gyár: VIII. Luiza-utca 1/e

Lówy kalappgyár

— Egy cseh lap rémlátásai. A „Narodny Listy” pozsonyi jelentése szerint magyar politikások „gyógyulás” ürügye alatt fölkeresik a Felvidéket és ott zavartalanul tanácskoznak a magyar ellenzéki politikuskokkal. A cseh lap szerint Magyarország azon van, hogy a felvidéki ellenzéki pártok eljárása a magyar politika szerint igazodjék. A lap szigorúbb fölfigyelmet ajánl a Felvidékre járó magyar politikásokkal szemben.

— Esti Kurir. Szombaton este új napilap jelent meg, az Esti Kurir, főszerkesztője Rassay Károly, a tisztult magyar liberalizmusnak népszerű parlamenti reprezentánsa. Rassay lapja színes, friss, rokonszenves és bizonyára megtalálja az utat a magyar közönség szívéhez. Az Esti Kurir felelős szerkesztője dr. Boros László, a fiatal újságírógárda egyik legrokonszenvesebb és leghatékonyabb tagja.

Pénteken jön az amerikai filmgyártás büszkesége

Szeszélyes asszonyok

Írta, rendezte és játszta: ERICH VON STROHEIM

SUPER JEWEL FILM

Csermely Károly autómobilok

Telefon: 149-42
Iroda: VII. Teréz-körút 12

MEGNYILT. NEW-YORK ÉTTERME

Bachmann
zenekara
hangversenyző!

IRODABUTOROK Pénzszekrények HIRSCH ÉS TÁRSA
Budapest V. Alkotmány-utca 19. sz.

Kölcsönzsákok

SCHLESINGER ÉS TÁRSA
szák- és ponyvakereskedők
BUDAPEST V. KALMAN-UTCA 11
Telefon: 15-28

**BRILLIÁNSOKAT gyöngyöket, régi-
ségeket bárkinél
drágábban vesz!**
Szekely Emil Király-utca 51
Tel. József 105-35
(Teréz-templ. szemben).

Zongorát, pianinót

ne vegyen, míg **REMÉNYI MIHÁLY** zongoratelepítő meg nem látogatta. Budapest VI. Király-utca 58. szám — Régi zongorát vesz, cserél, javít, hangol. — TELEFON

„PYRAMIS”
MAGYAR FÖLDBIROKOSOK ÉS FÖLDEMLŐK
KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÚT 28. SZ.
Mezőgazdasági géposztály,
gabona-, erőtakarmany- és műtrágyaosztály.
428 Telefon: 65-49, 65-50, 17-39, 153-03.

VI. Révay-u. 18 **KIS KOMÉDIA** Telefon: 14-22
Ma Rott és Steinhart fölléptével „Vigée stikli” és „Sain Compagnon”.
Kezdete 8 órakor

Gróf Klebelsberg kultuszminiszter nyilatkozik A Reggel-nek a sógora kinevezéséről

Visszautasítja a fajvédők támadásait

(A Reggel tudósítójától.) Klebelsberg gróf kultuszminiszter a múlt héten tudvalevően kinevezte a Ferenc József-intézet igazgatójává a sógorát, dr. Kovács Gyula miniszteri titkárát. A kinevezéssel kapcsolatban a fajvédők orgánumaiban rendkívül éles támadások jelentek meg a kultuszminiszter ellen, valóságos személyi hajszá indult meg s a támadó közlemények már azt a legvégső konzekvenciát is levonták az esetből, hogy a kultuszminiszter állása a kinevezés következtében megrendült. A Reggel munkatársa vasárnap délután fölkereste svábhgyi villájában Klebelsberg Kunó grófot és megkérdezte őt, hogy mit szól az ellene indított koncentrált támadáshoz. Klebelsberg gróf a következő nyilatkozatot tette előttünk:

— A „Magyarság“ két év óta oly következetesen és tendenciózusan támad, hogy minden objektív és elfogulatlanul gondolkodó embernek látnia kell, hogy itt egy személyi hajszáról van szó, amelyhez a legkülönbözőbb ürügyeket keresik, ezért megjelenésükre rendszerint nem is szoktam válaszolni.

— A tanárság — folytatta a kultuszminiszter — sokkal jobban ismeri becsületes intencióimat semhogy

c politikai hajszához feltörő kosnak odaadná magát.

— Landauer Eduárd négy esztendeje. E hónap 28-án tárgyalja a királyi tábla Landauer Eduárd ügyét, akit a törvényszék négy évi államfogházra ítelt párbajvétség miatt. Az ügy előzményei ismeretesek: a fiatal Landauer kardpárbajban halálosan megsebesítette ellenfelét, Kirschner Sándor frogatthadnagyot. Landauer akkor nyomban letartóztatták, a törvényszék pedig, bár a tanuvallomások igazolták, hogy a párbajdal a szokásos formák és szabályok szerint folyt le, négy évre, eddig ily ügyekben a legnagyobb szabadságvesztési büntetésre ítélte. A fiatalembert Szegedre szállították, ott tölti büntetését a többi közönséges bűnözőkkel, miután Magyarországon ezidő szerint nincsen államfogház. A párbaj intézményével szemben A Reggel ismételtelen kifejtette álláspontját. A léha krakéreskedést, a lovagiaskodásnak azt a hisztériáját, amely évek óta dühög a fővárosban és a vidéken, mi is elítéljük, komolytalannak és haszontalannak tartjuk. Ezzel szemben koncedáljuk, hogy számos esetben a lovagias elintézésnek ma is fönnálló módjai nélkülözhetetlenek; bizonyos ügyekben pedig, ha nem volna nekik kodexekben lefektetett alapelvek, úgy újból ki kellene ezeket találni. A Landauer fiúnak, szerencsétlen véletlenek összetalálkozása folytán, egész sor különítményes tisztelt kellett megverekedni a bolsevizmust követő zürzavaros időkben és éppen ezért, mint notórius párbajozó állítattott a bíróság elé. Innen ez a precedens nélkül való zord ítélet, amelyet bizonyára enyhíteni fog a királyi tábla tisztult, böles belátása. Egy virágzó, fiatal élet kioltása nagy bűn, de az enyhítő körülmények figyelembevételével mégsem kezelhető Landauer Eduárd közönséges gyilkosokkal egysorban. Amíg politikuskok, közéleti és társadalmi előkelőségek minden héten párbajoznak, addig a párbajok közül nem lehet kiragadni egyet és ennek az egynek szerencsétlen hősét, hogy benne és rajta büntessük az egész intézményt. Emlékezetes még a Keglevich-Hentz-párbaj, amely hasonló tragikus fordulattal végződött. Hentz Károlyt hat évi államfogházra ítélték.

— Hamburgban elfogták egy magyar szélhámost. A szobi esendőrös vasárnap kísérté a Nékapitányságra Róza Jenő 26 éves pécsi kereskedőt, akit közokirat-hamisítás miatt üldözött a magyar igazságszolgáltatás. Róza Jenőt Hamburgban fogta el a német rendőrség és esel-szlovák közvetítéssel juttatta a szobi esendőrshöz. Róza lopás miatt egy ízben már büntetve volt.

— Választási mozgalom a somorjai kerületben. Németh Vince apátplébános elhalálozásával megüresedett somorjai kerületben báró Collas Tibor lépett föl pártonkívüli programmal. Collas báró az általános választásokon a szomszéd zurányi kerületben maradt kevés szavazattal kisebbségben.

— „A szeszélyes asszonyok“ at csak föl nőttek nehetnek meg.

— Előkelő uriszabóság nyílt meg legutóbb. Eseményszámba megy ez és nem mulasztathatjuk el, hogy külön föl ne hívjuk olvasóink figyelmét lapunk mai számában megjelent Rothberger Jakab (IV. Váci-utca 6) hirdetésére. Az előnyösen ismert cég folytatja a kiállítását is, amelynek a mai viszonyok között oly óriási jelentősége van, hogy senki nem mulaszthatja el szükségletének beszerzése előtt a cég raktárát megtekinteni.

Hunyadi János

természetes keserűvíz az egyedüli magyar termék, melyet a világ minden részében ismernek és használnak

Vezetői, akikkel alkalmam volt érintkezni, a legelőjálisabb és legkorrektebb álláspontot foglalták el.

— A Ferenc József-intézet reorganizáció előtt áll és ezt jogomban van azaz végeztem, amit erre alkalmasnak tartok. Természetesen felelős vagyok az eredményért. Hevesi Sándor kinevezésére is ugyanerről a részről, ugyanilyen támadást intéztek ellenem. Ma mindenki elismeri, hogy választásom szerencsés volt. Meg vagyok róla győződve, hogy a mostani kinevezés is a Ferenc József-intézet újabb föllendüléséhez fog vezetni. Kovács Gyula alattam, mint államtitkár és mint miniszter alatt 6 évig működött anélkül, hogy egyáltalán előléptettem volna. És amint a köztünk fönnálló rokoni viszony nem volt ok arra, hogy kinevezzem, éppugy nem lehet ok arra, hogy igénybe ne vegyem egy olyan föladatra, amelyre képességénél fogva különösen alkalmasnak tartom. Az egész ügyet nyílt sisakkal intéztem, mert meg vagyok róla győződve, hogy választásom helyes volt.

A Reggel munkatársának értesülése szerint nem fűdik az igazságot a hírek, amelyek a tanárság mozgalmáról szólnak a miniszter ellen. A tanáregyesület elnökkel nem mondták le és semmiféle demonstrációra nem készülnek.

— A puccsok korát éljük, ami azt jelenti, hogy a világháború még mindig nem ért véget, csupán az ellenségek változtak az elmúlt évek folyamán. A háborúban nemzetek küzdöttek egymás ellen, ma a nemzetek küzdenek egymás között. A háborút puccsok hívják. Görögországban három puccsot éltünk meg, Bulgáriában kettőt, Olaszországban és Spanyolországban egyet, hogy a sikertelen kisebb-nagyobb német puccsokról ne is beszéljünk. Ha a puccs sikerül, úgy győzött az eszme és a fátadt, testileg, idegileg rokkant népek leborulnak a föllökerekedett puccsisták lábai elé, ha a puccsot leverik, szétszórják, úgy a puccsisták lázadók, törvénytörők és lebunkózni való gazfiekők. Egészen bizonyos, hogy a puccsoknak kisugárzó sugástója tovább fertőzi a becsavagyó, karrierre mohó, napoleoni poseokban tetszelgő társadalmakat, amelyek az állambatalom teljességére vágyanak. Amíg egy puccs sikerül, újabb puccsok támadnak. Amíg egy puccsista vezető hatalomhoz juthat egyetlen vakmerő rajtaütéssel, addig el nem mulik Európa fölött a megrázkódtatások veszedelme. Isten óvja ilyen veszedelmektől Magyarországot!

— Női holttestet fogtak ki a Dunából. Vasárnap délelőtt Badafoknál egy 20 évesnek látszó urinő hulláját fogták ki a Dunából. A rendőri bizottság személynazonosságát megállapítani nem tudta, mert semmi írás nem volt nála. A bizottság megállapítása szerint 4-5 napja lehetett a vízben. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— Apponyi Albert az amerikai-magyar kapcsolatokról. A Magyar-Amerikai Társaság vasárnap délelőtt tartotta a parlament delegáció termében gróf Apponyi Albert elnökletével diszközgyűlést abból az alkalomból, hogy gróf Apponyi Albert több amerikai egyetem meghívására Amerikába utazik és ez alkalommal Amerika elnökének följáróját Washington budapesti és Kossuth amerikai szobrának kicsinyített mását a magyar nemzet hálájának kifejezése jeléül. A diszközgyűlésen Apponyi Albert elnöki megnyitójában többek között ezeket mondotta:

— Az Amerikában levő Kossuth-szobor és a magyar Washington-szobor kisebbített képmásának átadásával az amerikai-magyar kapcsolatot óhajjuk megerősíteni. Ezek a kapcsolatok sok tekintetben drágák és értékesek. Nem csupán arra a nagyarányú segítségre gondolok, amelyet szükségképp magyar gyermekeknek nyertek, nem is az amerikai nagytökre gondolok, hanem csupán az erkülesi mártírura, hogy az Egyesült Államok egy Trianon-mentes békét tudtak velünk kötni és a nagy köztársaság nem azonosítja magát Trianonnal.

— Letartóztatott sikkasztó. Vizlicsek Pál 25 éves kereskedő egy hónappal ezelőtt szőntermékek földolgozására telepet létesített. A telep üzembentartásához szükséges gépeket báró Csávossytól bérelte. A gépeket azonban ahelyett, hogy a telepen hozta volna működésbe, eladta. Ezután társat keresett. Vágó Rézső postatiszt társult is vele és 500.000 koronával járult hozzá az üzlethez. Amikor azonban Vágó látta, hogy a telepen nincs gép, visszakövetelte pénzét. Vizlicsek hajlandónak mutatkozott erre, csak haladékokért. Másnap hirdetését helyezte el az újságokban, hogy társat keres vállalatához. Molnár Ödön kereskedő 800.000 koronával társult. Ebből a pénzből Vizlicsek kifizette Vágót. Amikor azután Molnár Ödön látta, hogy megesalták, följelentette Vizlicseket. Az ügyészség Vizlicsek ellen csalás, sikkasztás és hűtlen kezelés miatt adott ki körözőlevelet. A rendőrség vasárnap este elfogta Vizlicseket.

— Fehér Imre papírkereskedőt elhcsátották a Nékapitányságról. Amint ismeretes, néhány nap óta a Nékapitányságon egy nagyarányú hitelezési csalás ügyében folyik a nyomozás. Fehér és Kálmán Róza-utca 75. szám alatti papírkereskedő cég ellen először két, majd négy följelentés érkezett különböző létszámú cégektől, akik hitelezési csalás miatt kérték a büntető eljárás megindítását. A följelentések szerint a Fehér és Kálmán cég több millió osztrák korona értékű árut vásároltak hitelbe, ugyanakkor már azonban tudták, hogy a vásárolt árut kiküldeni nem tudják. A nyomozás során a cég egyik tulajdonosát, Fehér Imrét őrizetbe vette a rendőrség, aki azzal védekezett, hogy az ingadozó valutaviszonyok következtében jutott fizetésképtelenségi zavarok közé. Vasárnap délelőtt Fehér Imrét Körös Artúr dr. rendőrtanácsos niből kihallgatták és a nyomozás sordn igazolást nyert Fehér jóhiszeműsége, továbbá az, hogy a károsult cégekkel eredményes tárgyalások indultak meg. Délen hat órakor a nyomozást vezető rendőrtanácsos szabaddárra helyezését rendelte el.

— Halálozás. Ötvengy Kirschbaum Filmosné, szül. Adler Róza hosszas ezonvedés után Budapestben meghalt. Hírlő délután 4 1/2 órakor temetik az új izraelita temetőben.

— A rendőrök és kommunisták harcra Szófia utcáin. Szófiából jelentik: A kommunisták tegnap gyűlést akartak tartani a piactéren. A rendőrség intézkedéseket léptetett életbe ennek meggátolására és a csoportokat oszlásra szólította föl. A kommunisták egyik csoportja ez alkalommal lövésekkel fogadta a rendőrsztag parancsnokát, akit egy revolverlövés megölt. A rendőrség végül szétszórta a tömeget, anélkül, hogy fegyverét használta volna. Körülbelül 30 személyt letartóztattak. A városban egyébként semmi más rendezavarás nem történt.

— Új Yes szabadalmazott shampoo. Egy újszerű találmány, amely már nem por, hanem csíkokból áll. Egyedülálló a maga nemében.

HORVÁTH ÉS HALÁSZ

angol-francia divatkelmék és selymek nagyáruháza, IV, Váci-utca 26. sz. Alapítva 1895.

Ezúton értesíti nb. vevőközönségét, hogy a nagy keresletre való tekintettel női divatkelmékben

szeptember 13-tól 30-ig

káro- és csikos-ciklust rendez.

Ezen árusítás keretében eladásra kerülnek 10%-15%-20%-os tényleges árröngedménnyel az őszi-téli angol és francia creációk legújabb termékei kőpeny, costume, aij és ruhákra. Egyben fölhívjuk t. vevőink figyelmét a már nagy tömegben beérkezett őszi különlegességeinkre:

Női szövetekben: velourok (gabardin, cotelem, jaquard)

Férfiszövetekben: téli kabátkelmék (boy, posztó, ratiné), különleges férfiruhakelmék estélyi és sportruhákra

Selymekben: velour sifon, marocain, creppe romain és creppe szatin

Áraink kikalkulálásánál az a cél vezetett, hogy a legjobbat a lehető legolcsóbban nyújtsuk

A kályhák kályhája a BRENDA

Bármely tüzelőanyagra alkalmas!

E kitűnő folytonos kályhák gyártja kizárólag

KOCH JENŐ kályhagyára

Budapest, VI, Szondy-u. 53
Telefon: 8-69, Interurban

Kedden temetik Rákosi Viktort

A hivatalos világ nem vett tudomást a haláláról Sipulusz halottaságánál

(A Reggel tudósítójától.) Az ágy, amelyben fekszik, betegágya. Tizenöt év óta állandóan mellette virrasztó feleségén kívül ez a fehér vaságy volt legnagyobb jötevője. Ha a gerincsorvadás kínjai meglepték, ebbe az ágyba fektült és néha napokig álmódott, félszemével a mennyezetet esodálva. *Olvadni nem tudott.* Egyik szeme évek óta gyöngye volt, a másikkal pedig már régen kihűlt a fénye. Most itt fekszik a vaságyon, már mind a két szeme vak. Elfakult, összes haja csapzott, az arca lágy, sárga, mint a japán selyem, sovány és mondhatatlanul bánatos. Fehér törülköző, furcsa halotti nyakkendő öleli körül fejét, tartja fölötté az állát. A szobában rokonok. Feketeruhás férfiak, fekete asszonyok, a fehér butorok a fehérre sápadt halott körül. Két keze egymásba olvad, mintha a bal a jobbát akarná becézni, azt a jobb kezét, amely régebben papírra vetette üde, életteljes írásait. A takarón, a párnákon október virága: őszi rózsza. A takaró alatt hiába keresed a halott testét. *A tizenöt éves betegség kintja kisgyermekké sorvasztotta a költő megkínzott testét.*

Vasárnap déli 1 óra van. Pontosan 24 órával ezelőtt aludt el örökre Rákosi Viktor. Huszon-nyegye óra mulott el és

a hivatalos világ huszonnyegye órával később sem tudott róla, hogy a „Korhadtt fakesztek”, az „Elnémult harangok” írója iecsuksa szemét.

Vasárnap délig csak Szász Károly kereste föl a családot és pár újságíró. A tisztí orvos megállapította, hogy *kedd estig el kell temetni.* A Kisfaludy Társaság, a Petőfi Társaság azonban még most sem döntött arról, hogy honnan temessék a magyar írók egyik legnagyobbját. Rákosi Pál, a fia, nyugodtan, szemrehányástól mentes bánattal meséli:

— A családon kívül eddig csak Szász Károly látogatott meg bennünket. *Pekár Gyulának* sürgönyöztünk Leányfalura, de *ő még nem válaszolt.* Ma *Mihályfi Károlytal*, a színésszel,

ujra kiüzentünk, hogy meghalt az apánk.

Nem tudjuk még, hogy ki fog gondoskodni a temetéséről.

A Kisfaludy Társaság-e, amelynek 27 éven át volt tagja az apám, vagy a Petőfi Társaság, amelynek vezetői tagjai közé tartozott. *Azt hiszem, a „Budapesti Hírlap” fogja eltemettetni.* Olyan furcsa, nehéz a helyzetünk. A „Budapesti Hírlap”-ot megkérdeztük, hogy milyen legyen a temetése. Azt válaszolták, olyan, amilyet Rákosi Viktor megérdemel. Nem tudjuk, mit csináljunk? A fivérem éppen most ment el a temetésrendező vállalatához. Egy már biztos: *kedden délután 4 órakor fogjuk eltemetni itt Budán, ahol utolsó éveit élte, a farkasréti temetőbe.* Azt hiszem, még ma délután kivisszük halottunkat a temető halottfaházába. Ha azután valakinek eszébe jut, talán a Petőfi Társaságnak vagy a Kisfaludyknak, akkor még átvihetik a Tudományos Akadémia kupolacsarnokába és ott fölrafatalozhatják.

Csöngögtünk. Nyílik az ajtó. Egy evikkeres, szurós szemű idősebb ur: *Szász Károly* jön. Már egyszer itt járt tegnap, most urja eljött megállapodni a végső részletekben. *A temetést a „Budapesti Hírlap” rendezi.* A gyászszertartáson a Magyarországi Újságírók Egyesülete testületileg képviselteti magát s koszorút helyez a ravatalra. Az újságírók nevében *Hoitsy Pál* beszűtatja az elhunytat, *Szász Károly* pedig a Kisfaludy Társaság nevében mond beszédet. Rákosi Pál bevezetői Szász Károlyt a másik szobába, visszajön hozzám és esodálkozás nélkül mondja:

— *Huszonöt éves jubileumát is elfelejtette megünnepelni a Kisfaludy és a Petőfi Társaság.* Általában, a jubileum ma már, ugyilátszik, csak ugródeszka, akkor jubilálnak, akkor szoritják csak meg a jubiláns kezét, ha *viszontszolgálat* várnak vagy *remélhetnek* tőle. Az én apám csöndes ember volt, évek óta visszavonultan élt és így elfelejtették... **Korda Tibor.**

— Harmine millióval károsították meg az Általános Takaréket. A Magyar Általános Takarékpénztár József-téri központjában szombaton délelőtt megjelent egy fiatalember, aki fölmutatott egy 225 db részvényről szóló letéti jegyet, amely után a joggyakorlás alkalmával 113 új részvény jár. Mivel a bankban nagyon sokan voltak, a felek sorszámkat kaptak és ez a fiatal ember a kapott sorszám alapján több új részvényt vett föl, mint amennyi neki az általa fölmutatott letéti jegy alapján járt volna. Az Általános Takarékek ezáltal körülbelül 30 millió veszteséget szenvedett. A hiány a délutáni revíziónál tűnt ki és a bank azonnal följelentést tett a főkapitányságon az ismeretlen fiatal ember ellen, aki a nem neki járó részvényeket fölvette. A rendőrség a nyomozást megindította, de eddig a tettest fölkuatni nem sikerült.

— A bórkereskedők új szövetséget alakítottak. A Nemzeti Demokrata Párt központi helyiségében vasárnap délelőtt mintegy 100 bórkereskedő gyűlt egybe, akik megalkotották a Magyar Bórkereskedők Országos Szövetségét. A szövetség elnökévé *Fábián Béla* nemzetgyűlési képviselőt választották meg, aki megnyitó beszédében rámutatott azokra a nehézségekre, amelyek a kiskereskedelem és a kiskisipar létérdekeit veszélyeztetik. Tömörülésre és összetartásra hívta föl a polgárságot és kijelentette, hogy a szövetség munkáját minden eszközzel támogatni fogja. Ezután megválasztották a tisztikart és a választmányt.

— Orvosszakértői vélemény a hipnózissal védekező rablógyilkosokról. A Reggel megírta annak idején, hogy *Wittenberger László* és *Wittenberger Ernő* testvérek a vizsgálóbíró előtt azzal a szokatlan védekezéssel állottak elő, hogy *Balkányi Farkas Vilmos Váci-körúti öreg trafikost hipnotikus álomban ölték meg és ugyanígy rabolták ki.* Ezt a védekezést tulajdonképpen *Wittenberger László* mondotta jegyzőkönyvbe, azt hangoztatva, hogy ő semmiről sem tud semmit, mert a 20 esztendő *Ernő* öccse hipnotikus álomba merítette és ha csinált is valamit, azt *transban* követte el. A *Wittenberger* testvéreket kiszállították a gyűjtőfogház mellett levő törvényszéki megfigyelő intézetbe, ahol dr. *Németh Ödön* és dr. *Minnich Károly* orvosprofesszorok hónapokon át foglalkoztak velük. Most fejezték be a vizsgálatot. A professzorok megállapították, hogy a két fiu anyai részről való nagyapja elmebetegségben halt meg, egyik nagybátyjukat pedig éveken át gyógykezelték a gyöngyösi elmebetegintézetben. Anyjuknak egyik nővérét pedig most is a pécsi elmebetegintézetben ápolják. *Wittenberger László* a háboru második esztendejében súlyos idegrázkódtatáson ment keresztül. A hajón, amelyen katonai szolgálatot teljesített, aknarobbanás történt és a hajó legénységének fele elveszett. Ezt követően két napra *László* is súlyosan megsebesült és szívbajt is kapott. Volt ennek a *Wittenberger Lászlónak* a háboru folyamán még egy nagyon keserves élménye. *Szerbia területén* a komitációs elfogták, rövid uton halálra ítélték, azaz ítélet nélkül fölakasztották és csak az utolsó pillanatban, amikor már alig volt benne élet, kegyelmeztek meg neki és vágták le a költől. Az elmeorvosi szakvizsgálat folyamán kiderült erről a *Wittenberger Lászlóról* egyébként az is, hogy *korábban betöréses lopásért 1½ esztendőre börtönre ítélték.* A professzorok megállapították, hogy a *Wittenberger* testvéreknek a hipnózisra vonatkozó előadása meszerű kitalálás, egyszerű koholmány, amelyet csak azért eszeltek ki, hogy a büntetés alól szabaduljanak vagy annak mértékét csökkentsék. A szakvélemény egyébként azt mondja *Lászlóról*, hogy erkölcsileg fogyasztékos egyén ugyan, de sem a büncselekmény elkövetésének idejében, sem pedig most nem szenved olyan elmebetegséget, amely akaratbéli szabad elhatározási képességét kizárná, korlátozná vagy csökkentené. Ugyanez áll *Ernőre* vonatkozóan is. A bűnpör iratai most az ügyészégen vannak, ahol elkészítik a két testvér ellen a vádiratot, úgy hogy a büntető-törvényszéken e rablógyilkossági bűnygyben a fővágyalást még az ősszel megtarthatják.

— Budapestben letartóztattak két bécsi vámszalót. Megirtuk, hogy a múlt hét vasárnapján a rendőrség letartóztatta *Blammer Frigyes* és *Basser Jenő* bécsi kereskedőket, mert *hamis névre szóló utleveleket akartak szerezni a saját archéppükkel.* A rendőrség letartóztatta őket. Időközben az ügyészégen a két bécsi kereskedőt szabadlábra helyezte, mert a büncselekményt csak megkísérelték. Szombaton a főkapitányság távirati értesítést kapott a bécsi rendőrfőnöktől, hogy ott *vámcsalási ügyben* gyanúsították *Basser Jenőt* és *Blammer Frigyes*et. *Kéri azonnali letartóztatásukat.* A rendőrség a két szabadlábra helyezett kereskedőt újra megalálta és őket vasárnap délelőtt őrizetbe vették.

A Weiss Manfréd gyárban egy bizalmiférfi elbocsátása miatt sztrájkba léptek a lakatos és esztergályos munkások

(A Reggel tudósítójától.) Az elmúlt héten a csepeli *Weiss Manfréd gyárban* az egyik bizalmiférfit megszóltották a kapuban és kérétek tőle az ellenőrző blokot. Emiatt és más különböző dolgokért összekülönbözött a bizalmiférfi a munkavezetővel, aminek következtében értesítették a bizalmiférfit, hogy *állásából azonnal el van bocsátva.* Az elbocsátás után szombaton a gyár lakatos- és esztergályozóüzemében dolgozó munkások *rögtönzött értekezletet tartottak*, amelyen egyhanguan elhatározták, hogy az indokolatlanul elbocsátott szaktársuk érdekében azonnal abbahagyják a munkát. *A sztrájkot a bejelentés után meg is kezdték.* A gyár vezetősége a kivonult munkások megbízottaival vasárnap tárgyalni kezdett s van remény a békés megegyezésre.

Jugoszlávia csapatokat vont össze a bolgár-szerb határon

Szófia, szeptember 16.
A bolgár kormány tudomására jutott, hogy a *bolgár-szerb határon erős jugoszláv csapatosztagokat vontak össze.* Jugoszláv részről ennek azt a magyarázatát adják, hogy *meg akarják akadályozni komitációs bandák átkelését a határon.* A bolgár kormány a leg-
határozottabban kijelenti, hogy bolgár területen nem tűri bandák megalakítását és hogy a rendelkezésére álló kis katonai erőkhöz mérten, *minden intézkedést megtesz arra, hogy a bolgár-szerb határon megakadályozza a bandalakulatok minden ajtúási kísérletét.* Tart azonban attól, hogy azok a bandák, amelyeket az agrár kommunisták szerveztek és amelyek jugoszláv területre menekültek, *most betörést terveznek Bulgáriába* abból a célból, hogy a határral szomszédos vidékeken sajnálatos zavargásokat provokáljanak.

Herfango FOTO CIKKEK.
Budapest, II. Kigyo-ucca 4.
Főüzlet: VII. Király-ucca 69.

— Elfogott vasúti zsebtolvaj. A lapok jelentették, hogy *Bárfay Gyula Károly* tartalékos századost letartóztatta a rendőrség, mert azzal gyanúsítja, hogy a miskolci vasúti vonalon több ízben zsebtolvajlást követett el. A főkapitányság kéri azokat, akiket legutóbb megloptak a miskolci vasúti vonalon, hogy jelentkezzenek dr. *Károlyi Géza* rendőrfogalmazónál. (Főkapitányság, 11. em. 17.)

Moziközlemények

+ „A szeszélyes asszonyok”-at a legintelligensebb művész: *Erich von Stroheim* írta, rendezte és játssa.

+ „Nanouk, az eszkimó” — az Urániában még néhány napig műsoron marad. A híres eszkimó-film, amelyről egész Budapest beszél, már csak néhány napig tartja műsoron az Uránia. Ezen film oly rendkívüli látványt nyújt, amelyhez hasonló még nem jutott el hozzánk. Az eszkimó-film mellett „Aki kétszer él” címmel még egy amerikai filmatrakció szerepel a műsoron. Az előadások 5, 7, 9 és 10 órakor kezdődnek.

+ „A szeszélyes asszonyok” premierje pénteken lesz a Corvin-Színházban és az Urániában.

+ Nem látta „Bimbula”-t? Lehetetlen. A Kamarában már a befejező része megy a filmnek. — Siessen! — 4, 6, 8 és 10 órakor.

+ „A szeszélyes asszonyok.” — Super Jewel-film!

+ Mozgóképtáron. A szenzációs vigjáték-műsor telt házak előtt pereg le. Taps és nevető viharok kísérik az előadásokat. Zoro és Huru: „Hamlet a hálószobában” 5 főlvonásos, igazán fölülmulthatatlan, nagyszerű a „Kis szeleburdi” 5 főlvonásos, briliáns a „Pálincás vízkura”, változatos az Angol Híradó. (5, 7, 9).

+ „A szeszélyes asszonyok” című film elkészítése egy és fél millió dollárba került!

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára Rt.

Budapest, VII, Rákóczi-ut 76. szám

Sürgönyeim: Cobdenbank

Telefon:
József 69-40 és
József 135-32

Tőzsdei megbízásokat elfogad

XYLOS-BUTOROK

különleges hálószobák, leány-
szobák, gyermekszobák, gyermek-
ágyak, rugalmas faágybetétek.

Hazai Fatermelő Rt. gyártmányai
Kizárólag a gyári lerakóban!
Tisza Kálmán-tér 8 Telefon: József 52-01

KÖZGAZDASÁG

Megegyezést várunk a tőzsdeadó kérdésében

Tartott tőzsdék — kisebb forgalommal

—, szeptember 16.

(A Reggel munkatársától.) Az elmúlt hét első tőzsdénapiján az volt a helyzet, hogy a magas kosztprének kiesésén a tőkéket a papírból, a pénzpiac hatalmasan megduzzadt és a spekuláció elérkezettnek látta az időt, hogy ismét papirokba vonuljon. Az a körforgás, amelyet hónapok óta megfigyelhettünk, hogy tudniillik

két-háromhetenként a tőkék hol kosztprénbe, hol meg értékpapirokba vándorolnak,

szinte klasszikus tisztasággal mutatkozott, úgy hogy nem volt valami ördöngösség kitalálni, hogy a hétfői tőzsde fölfelé tendáló irányt fog mutatni. Azt is könnyű volt egy kis logika segítségével megállapítani, hogy a pénteki napon folytatódni fog a hausse és hogy még a rendezés sem fogja a fölfeléhaladást megakadályozni. E logikus megállapítás természetesen arra az esetre szólt, ha — ami a tőzsdén soha nincs kizárva — nem jön közbe valami. De közbe jött, amint hogy az utóbbi hónapokban mindig közbe jön. Közbe jött pedig az a hír, hogy a pénzügyi kormány az értékpapírforgalmi adót a kétszeresére akarja emelni. A szituáció egy szempillantás alatt megváltozott. A börze jól számoló közönsége rögtön megállapította, hogy ez az adóteher szinte illuzóriussá fogja tenni az üzletet és hogy a papiroknak a korona mai állásához képest való értékelése mellett lehetetlen olyan magas árakat elérni, hogy ilyen adóteher mellett haszonnal lehessen spekulálni. Hozzájárult ehhez a fölfogáshoz az is, hogy összevetve ezt az adóteheret a bécsi tőzsdeadóval, jogos volt az a föltevés, hogy

az üzlet hirtelen a bécsi és egyéb külföldi tőzsdékre terelődik át,

végül pedig az a megfontolás, hogy a tőkeemelések előtt álló pénzügyi intézetek és vállalatok értékeit ilyen adóteher mellett sem fogja egykönnyen fölvenni a közönség. — Ilyenképpen a tőzsde elinduló hausse-mozgalma nemcsak hogy hirtelen megszakadt, de valóságos sötét aggodalom lepté meg a piacot és ez az aggodalom most már nemcsak a pillanatnyi üzlet kárai miatt, de a tőzsde és az egész gazdasági szituáció miatt is föltámadt az emberekben. Ennek az aggodalomnak a jegyében folyt le a pénteki tőzsdénap és ennek hatása alatt áll a piac e pillanatban is.

A szituációban nem éppen könnyű dolog e hét tőzsdéjét elképzelni. Egyelőre a tőzsde közönsége nem annyira a hétfői üzletre, mint inkább a hétfő délutáni tiltakozó gyűlésre készül. Hogy ennek a tiltakozásnak mi lesz az eredménye, senki sem tudja, de annyi bizonyos, hogy nagyon komolyan látják a helyzetet, ha a budapesti tőzsde népe olyan rettenetes dologra készül, hogy „tiltakozik”. Aki ismeri e közönség lélektanát, az tudja, hogy az üzleti napon lármázó, gesztikuláló tőzsdés, alapjában véve a világ legmegfontoltabb és legjobban ember és hogy, magyarul mondva, szíjját hasított a hátából, mielőtt följáradna. Példa rá az a sok zaklatás, amelynek hónapok óta tanúi voltunk. De ma tiltakozik ez az alapjában jéghideg és óvatossá vált piac s akkor igazán bajnak kell lenni.

Mi pedig azt hisszük, hogy nincs baj. Illetékes helyen befogják látni, hogy ez a kísérlet, amely a tőzsde közönsége ellen irányult, nemcsak ezt, de elsősorban az egész gazdasági életet sújtja s a közgazdasági tudatlanság, amely a tőzsdeellenes heccekben tobzódik, nagyobb kár az országra, mint amilyen elégtételt volna bizonyos körök számára. Azt kell tehát remélnünk, hogy

az adó kérdésében méltányos megegyezés fog létrejönni s hogy ennél fogva a mai feszült helyzetet enyhülés váltja föl.

Ebben az esetben sincs azonban ok tulságos reményekre, mert a tőzsde bizalma meglehetősen megrendült és egy kis időre van szükség, amíg a nyugalom beáll és a biztonság érzete visszatér. Gazdasági szempontból sincs ma különösebb ok a nagy bizakodásra s mindössze annyit remélhetünk, hogy

bizonyos papirokban, amelyekben tranzakciók vannak kilátásban vagy a patronizáló intézet akar magasabb árfolyamokat elérni, emelkedések lesznek, de egy általános hausse-mozgalma e hétre nem várhatunk.

× Ma új értéktőzsdéi periódus indul meg, amelynek pénteken lesz a második és utolsó (ellátási) napja. Ezeknek az üzleteknek október 4-ike (csütörtök) a fizetési napja. Az ügyletek után kötésenként 500 K a liquidáció.

× A Salgó és a Rima alaptőkeemelése. A Kereskedelmi Bank e két elite iparvállalatának, a Salgótarjáninak és Rimamurányinak alaptőkeemelése már régóta esedékes. Amint A Reggel értesül, a Kereskedelmi Bank vezetősége most már határozott az alaptőkeemelési ügyében. A Salgónál már a részletekben is megállapodtak. Három régi részvényre egy újat adnak 50.000 koronáért. A Rima alaptőkeemeléseinek feltételeiről még folynak a tanácskozások. Mindkét alaptőkeemelést azonban csak szeptember 23-ika után fogják nyilvánosságra hozni, amikor Weisz Fülöp visszatér fűri birtokáról.

× Mi van a Vulkánal? A pesti tőzsde közönsége ismét lázban ég. Mindenki a Vulkán-részvények bevezetéséről beszél. A Vulkán-gépgyár egyike a legrégebbi magyar vasgyáraknak: 1894-ben alapították és azóta egyszer sem vizezte föl alaptőkéjét. Budapesti gyártelepén kívül Bécsben ugyancsak nagy főteleppel rendelkezik. A vállalat 1:9 arányban fog alaptőkét emelni és így a tőzsdéi bevezetésre szánt, a szindikátustól svájci frankokért megvásárolt 4000 darab részvény már 40.000 darab új részvényt jelent. A Vulkán részvényeiből most csak a legprotektiosabbak vehetnek darabonkat 150 és 180.000 korona körüli árfolyamon.

× Bosel és a Hitelbank harca a Magnesit abszolút majoritásaért. Az elmúlt héten nagy meglepetést keltett a Magnesit többmillió ár-emelkedése. A Reggel munkatársa utánajárt, hogy mi az oka az árugrásnak és a következő érdekes fölvilágosítást kapta: A magyar Magnesitnek 48.000 részvénye van. A majoritás nagyobb része a Veitscher-magnesit, a kisebb rész pedig a Hitelbanké. Amikor Bosel megszerezte az Union-bankot, akkor egyben a Veitscher-magnesit fő részvényese és több mint 18.000 magyar Magnesit tulajdonosa lett. A Veitscher vezérigazgatója, Pavliczky azonban, aki Minkus unokaöccse, barátságosan magatartást tanúsított az ifjú galíciai multimilliárdossal szemben, úgy hogy Bosel elhalasztotta majorizáló terveit. Az elmúlt hetekben azonban Bosel és Pavliczky megegyeztek és az utóbbi 500.000 svájci frank közvetítési díjért az Union-bank kezére juttatta mindazokat a magyar Magnesit-paketteket, amelyek a Veitscher-magnesithez közelálló kezek birtokában voltak. Ezek után Bosel hozzáfogott régi terve megvalósításához, hogy a magyar Magnesitban a Hitelbank fölött is döntő többséget szerezzen meg. A harc utolsó etapjeja zajlott le a pesti bányáértékek piacán és komoly belső értékén kívül ez a majorizálási mozgalom az igazi oka a Magnesit milliós árugrásának.

× Újból alaptőkét emel az Általános Takaréék. Nincs még három hete, hogy a Magyar Általános Takaréék főlemelte alaptőkéjét és érdekeltséget létesített az európai pénzpiac egyik legelőkelőbb intézetével, a Banque d'Otmérel. Alig fejeződtek be azonban a brüsszeli pénzügyekkel a tárgyalások, a Takaréék vezérigazgatója, dr. Horváth Lipót, egy másik hasonlóan nagy külföldi tőkecsoporttal kezdett tárgyalni. A megbeszélések még folyamatban vannak, de úgy látszik, hogy sikerül megállapodást létesíteni. Az új külföldi csoport nagyobb érdekeltséget akar vállalni a MAT-nál és ezért a Takaréék ismét föl fogja emelni alaptőkéjét.

× A nagy Ganz és a kis Ganz. E héten a vaspiaec szenzációja a két Ganz szinte rekord-előretörése volt. A Ganz-Danubiusból tudvalevően 27.000 részvényt adtak ki és ennek a kis részvénytömegnek is túlnyomó része a majoritásos érdekeltek: Ullmannék, Klein Gyula, stb. birtokában van. Így történthetett, hogy az elmúlt hét tőzsdéin 40, 42, sőt 44 millió pénzájlatnál alig jelentkezőt áru a pesti tőzsde legnehezebb nehéziparijából. Érdekes azonban a Ganz-villamosági pályafutása. Ez 2½ millióról közel 4½ millióig emelkedett a legutóbbi tőzsdénapon, aztán az általános kedvetlenség okán néhány százezer koronával ellanyhult. A Ganz-villamos békekoronában, háborús tőzsdéken, sőt még egy éve is mindig a hetedrészét reprezentálta a nagy Ganz árfolyamának. Az utóbbi hetekben a vaspiaec legelőkelőbb papirosa volt, utána az elhanyagolt és most szintén fölébredt Fegyver következett. A kis Ganzot nagyon megfontolt kezek vásárolják és ha a tőzsde el nem lanyhul, úgy föltétlenül 5-6 millióig ugrott volna ki. Így is kevés áru jelentkezett a szombati és vasárnapi magánforgalomban, ahol 4.150-nel kínálták és 4.150 pénz volt rá. A két Ganznak külföldi vásárlói is vannak, főleg Hollandiából, akik most, úgy látszik, nem ok nélkül nagyobbították pozícióikat...

36.000 korona párja

különböző nyelven női sárcipőnek, férfinyelven... 45000 K
Hőcípők különleges minőségben és fazónokban, gyapjúbetéssel... 80000 K
Gyermekecsipők... 22000-30000 K-ig
Tornacipők valódi bivalybőrtalppal, fehér és egyéb színekben... 10000 koronától fölfele
Gummitalpu tornacipők (Reithoffer-gyártmány) 15000 K
Gyermekek és baby bőrcipők gyönyörű választékban.
Harisyaneműek és házicipők mérsékelt áron.

Schäfer cégnél I. Döbrantel-tér 4-6
Kereskedőknek külön engedmény!
Telefon 5-71
Arak aóval értendők!

× A Hitelbank tőkeemelése. A Reggel múlt számában jelentette már, hogy a Hitelbank alaptőkeemelése még hetekig húzódik. Amint most értesülünk, a Hitelbank október hónapban, de lehetséges, hogy szeptember végén már nyilvánosságra hozza a tőkeszaporítás feltételeit. A bank igazgatósága ma is 2:1 arányban kívánja az alaptőkét szaporítani és az új részvényeket — amint azt A Reggel már jelentette — 50.000 koronás árfolyam körül fogja kibocsátani.

× A herendi porcellán reneszánsza. A most részvény-társasággá alakult herendi porcellángyár — kevesen tudják — Kossuth Lajos és gróf Széchenyi István alapította. A herendi gyár csakhamar beváltotta a hozzá fűzött reményeket és a párisi, londoni, philadelphiai, bécsi világi kiállításokon a múlt század közepén csodájára jártak a műértők. Egyenrangú lett a sévresi, meissenai, régi bécsi, régi kínai gyártmányokkal. A magánvállalkozás szerény keretei nem engedték meg, hogy a herendi gyár annyit produkálhasson, mint amennyi a folyton szaporodó műértő közönség szükségleteinek megfelelt volna és már a háboru előtt, de még inkább azóta, a herendi porcellán mind ritkábbá és hozzáférhetetlenebbé lett. A fizetőképesebb francia, angol és amerikai közönség a termelést teljesen igénybe vette, magyar földön herendi porcellánt szerezni alig lehetett. Ezek a körülmények bírták rá a gyár jelenlegi tulajdonosát, Farkasházy Jenőt, hogy a vállalatot részvénytársasággá alakítsa. Az új társaság alapszabályai megállapítják, hogy a herendi gyárnak szigorúan a régi tradíciók szerint kell működnie és a tömeggyártás ki van zárva.

× Szilárd a bécsi — üzlettel a pesti magánforgalom. A vasárnap folyamán a budapesti magánforgalom üzlettel volt. Vaspapírokra magasabb pénzkínálat is jelentkezett, kötés azonban alig történt. A kosztprén olcsóbb: már 3½%-ért is nagy tételek kaphatók. — Bécsben a magánforgalom szilárd volt, a hangulat bizakodó. Nagy az érdeklődés az Államvasutó iránt, amelyet ismét azok a kezek vásárolnak, akik nemrég a nagy Államvasutó-hausset előidéztek. Az Államvasutóért már 1.000.000 osztrák koronát is fizettek. A bécsi piac ismét érdeklődni kezd a bankpapírok iránt. A mai magánforgalomban erősen keresték az Osztrák Hitelt, a Bodenkreditbankot és főleg a Verkehrsbankot.

Figyelmeztetés!

A valódi

Modiano

Club Spécialité

cigaretta-papír minden egyes lapján és hüvelyén a gyáros víznyomással nyomott

S. D. Modiano

aláírása olvasható.

Ezen közismert és

főfelülmúlhatatlan

minőségben készült gyártmányok minden dohánytőzsdében kaphatók.

ANTIK butorok, órák, dísz tárgyak nagy választékban. JAMBOR, Múzeum-körút 31. sz. Vezek, eladok és cserélek. — Antik órák szakszertű javítása — Telefon: József 99-79.

Teherautók és Pótkocsik

ujak és használtak nagy választékban.

Fuvarozást vállalunk!

RÓKA ÉS TSA RT

TEHERAUTÓTELEP

Csanády-utca 3. szám. Telefon 46-01

MŰBUTOR

ALAP. 1885

LAPIDES

551

RÓZSA-UTCA 72 IRODABERENDEZÉS

Veszünk briliánst, gyöngyöt, aranyat, ezüstöt, pénzeket, külön fazont fizetünk. Hamisfogat 3000 K-ig Országos Ekszerház, Rákóczi-ut 17. sz. (Urán-bank.)

Poincaré nem járul hozzá a jóvátételi bizottság kikapcsolásához

Páris, szeptember 16.

Poincaré minisztereinek Dun-sur-Meuseben beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a Németország által kifejezetten elismert versaillesi szerződés kizárólag a jóvátételi bizottság feladatává teszi, hogy Németország tartozását megállapítsa s annak fizetését szabályozza.

A jóvátételi bizottság kikapcsolása ellentmondana a Franciaországgal szemben vállalt kötelezettségeiknek.

Ehhez nem járunk hozzá. Zálogokat tartunk kezünk között, amelyeket megtartunk mindaddig, amíg kifizetve nem leszünk.

× A Tőzsdetagozók Gazdasági Szövetsége a tervezett tőzsdendő fölemelése tárgyában szombaton elnökségi ülést tartott, amelyen azt a határozatot hozta, hogy a tőzsdendő mindenemű fölemelése ellen a legerősebb akciókat indítja meg. Tudatában van ugyanis a szövetség annak, hogy a tőzsdendő fölemelése nemcsak magát a tőzsdé intézményét érintené leg súlyosabban, de a magyar közgazdasági életben is oly helyrehozhatatlan károkat és pusztításokat okozna, amelyeket mindenképen el kell kerülni.

× **Közgazdasági hírek.** Szombaton tartotta igazgatósági ülését az **Olasz-Magyar Bankban a Schlick alaptőkeemeléséről: 1:1 részvényt adnak 10.000 koronáért.** — A **Hitelbank** nagyipari vállalatok között hosszú időn keresztül a tőkés tipp a **Brassói Celluloze** részvénye volt. Amint **A Reggel** értesül, a **Brassói** most nagy tranzakció előtt áll, amelynek során alaptőkét emel. — Elsőnek jelentette **A Reggel**, hogy a **Georgiában** nagy tranzakciókat terveznek. Az általunk jelzett számos új vállalkozásból már több befejezést is nyert. Így elsősorban a hollandi **Pierson** cégnek való részvényeladás, a **Kaposvári gyártelep teljes modernizálása**, a tranzakciók következő fázisa az **alaptőkeemelés**. A **Georgia 1:1 arányban emel alaptőkét és végre valóban kiadja a Pannonia Kender- és Lenrészvényeket.** — A **Mütrágya**-alaptőkeemelés igazgatósági ülése e héten lesz: **1:1 arányban, hír szerint, 15.000 korona körül szándékoznak a tőkeemelést végrehajtani.** — A **Mótor fuzionál** egy hasonló szombathelyi iparvállalattal. — A **Hofherr** tőkeemeléséről folyó tárgyalások is befejeződtek. — A **Spódlumgyár** és a **Hungária mütrágya** érdekközösségéről **A Reggel** már nyolc hét előtt adott hírt. A Csontgyár mai kommunikéje első etapjára ennek a nagyjelentőségű vegyi koncentrációnak. Értésülünk szerint a közeljövőben újabb tranzakciók érnek meg. Mind a két vegyi gyárnak az ország határain túl terjedő üzletköre van és csak természetesen, hogy a rokonüzemek koncentrációja nagy termelési előnnyel fog járni mind a két vállalkozásra. — **Sonnenfeld** igazgató az **Ofa** ügyében Párisban folytat tárgyalásokat. Az értékes fapapíros bécsi bevezetéséért, amely október 10 és 20-ika között történik meg, genfi kottirozásával egyidejűen, a **Depositbank** és **Unionbank** vetekszik. — Az **Athenaeumot** a vállalatához közelálló kezek vásárolják. **A legnagyobb nyomdapi papírban új tranzakció készül.** A piacon uszó darabok jelentékeny részét már fölvetették és így minden valószínűség szerint az **Athenaeum** e héten tartósan megszűnik. — A **Kender és Len** (Olasz-Magyar Bank) tőkefölemelése ügyében befejeződtek a tárgyalások. — A legutóbbi lanya tőzsdenapon föltünést keltett a **Vegyipari** ugrása. A **Vegyipari** emelkedésének magyarázata, hogy **Jugoszláviában és Romániában** nagyobb üzletet sikerült létrehozni a vállalatnak és hogy a részvények vásárlására a budapesti tőzsdé több előkelő cégéből szindikátus alakult. — **A Reggel** beszámolt már arról, hogy a **Leszámitolóbank** érdekkörébe tartozó **Gizella-malom** alaptőkét emel. Az alaptőkeemelés a jövő héten publikálják. **A Reggel** értesülése szerint **1 régi részvényre 1 újat adnak.** — Az **Angol-Osztrák Bank** által bevezetendő **Hungária** kalaptompgyár eddigi 100 millió alaptőkéjét 160 millió koronára emeli. — A **Guttman-fa** részvényeket Bécs vásárolja. A pesti piacon már teljes áruhiány mutatkozik. — A legutóbbi tőzsdenapon nagy áremelkedést ért el a **Starfilm** részvénye. Amint **A Reggel** értesül, a részvényt egy szindikátus vásárolja és így egy további árfolyamfejlődés lehetősége forog fönn. — A **Liptákot**, amely az utóbbi hetek legszeszélyesebb papírja, az **Angol-Magyar Bank** kezdi újra vásárolni. — **A Reggel** jelentette már, hogy angolok érdeklődnek a **Csáky** iránt. Amint most értesültünk, ez az új tranzakció arra készíti a **Csáky** vezetőségét, hogy alaptőkét emeljen. — **A Back-malom 200 millióra emeli alaptőkéjét: 2 régi részvényre ad 1 újat.** — Többiben beszámoltunk már az **Osterméló** alaptőkeemeléséről. A szeptember 22-iki közgyűlést az **Osterméló** 350 millióra emeli alaptőkéjét, **2:1 arányban 40.000 koronáért.** — Az **Általános Takaréknak**, amint ismeretes, az **Általános Bank** részvényeit bevezeti a pesti tőzsdére. **Ezzel egyidőben a bécsi tőzsdén is bevezetik a részvényt.** — **Bécsből** jelent **A Reggel** tudósítója: **Föltünő a tisztán osztrák ipari értékek** iránt beállott érdeklődés. A **Niederösterreichische Escomptgesellschaft** úgy a **Kruppban**, mint **Osztrák Hofherrben** erős

vásárlóként lépett föl a piacon. Az **Osztrák Hofherr**, ugy látszik, a **Magyar Hofherr** tranzakciójából jelentős részt fog kapni. — A **Malomsoly** áremelkedése összefüggésben áll a **Leszámitolóbank** e favállalatának szeptember 26-án tartandó tőkeemelő rendkívüli közgyűléseivel. — **Stein Emil**, a **Kereskedelmi Bank** ügyvezető igazgatója Zágrábba utazott, hogy a **Danica** és a **Horvát-Szlavon Jelzálogbank** alaptőkeemelésének részleteit letárgyalja. — A **Magyar-Cseh Iparbank** már jelentett alaptőkeemelés két héten belül befejezést nyer. — **Kónyi Hugó** kormányfőtanácsos, a **Hazai Bank** h. vezérigazgatója, **Velenceből** szeptember hó 17-én érkezik vissza. Ugyanevak szeptember 17-én foglalja el hivatalát **Paupera Ferenc**, a **Földhitelbank** vezérigazgatója, aki **poroszokai** birtokán nyaralt. — A **Wiener Bankverein** is kottirozatni kívánja a részvényeit. Itt említjük meg, hogy egy másik bécsi nagybank is jegyeztetni akarja részvényeit. — A **„Phoenix Művek”** Grátz Mihály és Fia gép-, szivattyu- és kazángyár Rt., a vállalatnál folyamatban levő tranzakciók lebonyolítása után részvényeinek kottirozását fogja kérni. A darabokat erős kezek vásárolják, éppen a tranzakcióval összefüggésben.

× **Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank** közgyűlésén alaptőkéjének 600 millióról 800 millió K-ra való fölemelését határozta. Minden három régi részvény alapján egy új vehető át 25.000 K befizetése ellenében. Elővételi jog e hó 22-ig bezárólag a bank központi papirostábjánál a delután 1/5-1/7-ig működő pénztáránál.

× **Magyar Kereskedelmi Hitelbank** Schreyer Endre dr. vezérigazgató előterjesztésére elhatározta az alaptőkének 100 millióról 200 millióra való emelését. Elővételi jog 1:1 arányban, részvényenként 10.000 koronáért gyakorolható szeptember 17-24-ig az intézet pénztáránál. A tőkeemelés lebonyolítása után az intézet kimutatott tartalékai 200 millió alapoké mellett a 6 milliárdot meghaladják.

× **Budapesti Bank Rt.** az alaptőkének 50 millióról 150 millió K-ra való fölemelését határozta. Minden régi részvényre két új vehető át 3000 K-ért. Elővételi jog e hó 18-ig gyakorolható delután 4-6 óra között a társaság főpénztáránál (Vörösmarty-tér 3). Ezután részvénytőkét 150 millió és nyilvános tartalékai 1500 millióra fognak rugni.

× **Magyar Építő Iparbank** ma megtartott rendkívüli közgyűlése elhatározta az alaptőkének 50.000.000 K-ra való emelését. Az új részvényekből minden régi után 2 új a részvényeseké 1000 K-ért. Elővételi jog e hó 17-től október 1-ig a társaság pénztáránál (Gresham-palota). Az igazgatóságba beválasztották: gróf Pálffy Daun József nagybirtokos és Deme Gyula jószágigazgató.

× A **Spódlumgyár** és a **Hungária Mütrágyagyár** között létrejött megállapodásokról folyólag a **Spódlumgyár** a **Mészárosok és Heintsek Csontföldelőző és Mütrágyagyára** részvénytársasági részvényállományából egy tételt a **Hungária Mütrágyagyárnak** átengedett csereképen „Hungária” részvényekért. Ezzel kapcsolatban a **Csontgyár** alaptőkéjét 10 millióról 100 millióra fölemelt oly módon, hogy az összes új részvények a régi részvényeseknek ajánlatotnak föl.

× **Fővárosi Söröző Rt.** elhatározta az alaptőkének 180.000 db új 2000 K névértékű részvény kibocsátása után 600.000.000 K-ra való fölemelését. A régi részvények névértékét is 20 K-ról 2000 K-ra emelik. Minden régi részvény alapján egy vehető át 10.000 K-as tel quel árfolyamon szeptember 18-ig a **Hazai Bank Rt.** értékpapírpénztáránál.

× **Latin-Magyar Kereskedelmi Rt.** Strausz István elnöke lele alatt tartott rendkívüli közgyűlése a vállalat áruosztályának kiterjedt árnületeire való tekintettel, továbbá a társaság újonnan létesített bankosztályának a szükséges tőkékkel való ellátása céljából, az alaptőkének 300.000.000 K-ra való fölemelését határozta. Az új részvényeket teljes egészükben a **Banca Rosenberg Colomi** milanoi bankház vezetése alatt álló szindikátus veszi át.

× A **Kőrösbányai** és a **Titán**. A fapiac legkisebb papírjai közé tartozik a **Kőrösbányai**. Az elmúlt héten végre ez a kiesiny és sokáig elhanyagolt részvény megindult fölfelé. 15.000 koronáról egész 26.000 koronáig szökött föl. Amint **A Reggel** értesül, a **Kőrösbányai** árfolyamemelésének két oka van. Először, hogy a vállalat a **Titán fapari vállalat**tal, amelynek igazgatóságában dr. **Domonyi Mór** is helyet foglal, **füzött készit elő**, másodsor pedig: **alaptőkét emel 1:1 arányban 6000 koronás kibocsátási árfolyamon.**

× A **Klein és Fia Finom Piperezappan- és Illatszergyár Rt.** alaptőkéjét 200 millióra emeli. A régi részvényesek az elővételi jogot 2:1 arányban 4000 K-ért e hó 22-ig a **Magyar Jelzálog Hitelbank** pénztáránál gyakorolhatják.

× **Püspöki uradalmi bórplaco Rt.** Vác a részvénytőkének 300.000.000 K-ra való emelését határozván el, minden 2 régi részvény után az elővételi jog 3 ujra 6000 K-ért e hó 22-ig a **Magyar Városi Banknál** és a **Magyar Jelzálog Hitelbanknál** gyakorolható.

× „**Pannonia**” **Söröző Rt.** Pécselt elhatározta az alaptőkének 150.000 db új 2000 K névértékű részvény kibocsátása után 500.000.000 K-ra való fölemelését olyképen, hogy a befolyó fölpénzből a régi részvények névértéke is 200-ról 2000 K-ra emelődik. Minden régi alapján egy új vehető át 6000 K tel quel árfolyamon e hó 22-ig a **Hazai Bank Rt.** értékpapírpénztáránál.

× **Gyapmunk Rt.** Kohn Adolf és Társa részvénytőkét 90.000.000 K-ra emeli, 3 régi részvényre 1 új vehető át 40.000 K-ért. Elővételi jog szeptember 19-ig.

× **Zagyvapatfalvai Üveggyár Rt.** közgyűlése az alaptőkét 30-ról 100.000.000-ra emelte. Elővételi jog 1:2 arányban szeptember 22-ig gyakorolható új részvényenként 3000 K-ért a **Mercur Váltóüzleti Rt.** főpénztáránál.

× **Báhn Kálmán hordógyár Rt.** alaptőkéjét 12 millióról 50 millióra emelte. Új részvények 2:3 arányban 1000 K-ért boszítatnak ki. Joggyakorlás: e hó 17-22-ig déli 12 óráig a vállalat pénztáránál.

UNGHVÁRY LÁSZLÓ

FÉLE
FAISKOLA, SZŐLŐ ÉS BORGASZASÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
CEGLÉD

Szánti október 1-étől áprilisig mindennemű gyümölcsfő, díszfő, díszcserejő, vősző, évelővirággyömbölyöket, gyökereket és sáma szőlővesszőt stb.

Tájékoztatói iroda és személyes megrendelések elintézési helye
BUDAPESTEN:
IV. FERENC-TERE 3. FÉLMELET 14
TELEFONSZÁM: MUSZTER-57
Kérje nagy képez árjegyzékünket!

Csodálatos áratok fizetek
viselt férfiruháért
LEITERSDORFER, Vilmos eszázár-ut 46 szám. Telefon 14000-

HELSINGFORS-NAPARANDA-STOCKHOLM

az év legnagyobb nemzetközi versenye
2262 km.

“H O R C H”

győztes

Az összes vezető márkát, mint **Minerva, Hispano, Suiza, Fiat, Diatto, Buick, Cadillac, Steyr, Benz, Opel** stb. megcélözve, 60 óra alatt biztosan nyerte.

„MOTOR” AUTOMOBIL RT

IV. KERÜLET, ESKÜ-TÉR 5

CIPŐ - OCCASIO!

Elsőrendű külföldi barna bagaria női fűzőcipő	89.000 K
Elsőrendű külföldi rámán varrott férfi box fűzőcipő	69.000 K
Elsőrendű női hőcipők páronként	65.000 K
Másodrendű női hőcipő, angol áru	65.000 K

Ezenkívül óriási választék a világhírű **The Bella Shoe** cipőkben, melyeknek kizárólagos elárusítója **B u d a p e s t**:

Metal János
I. Mészáros-utca 2. szám (Krisztina-tér sarok) ↗

Zsuffa István és Társai

angol gyapjuszövetek áruháza
Budapest IV, Váci-utca 25. sz. **Telefon 14-73**

Nagy választék különleges autó-, kocsis- és uttikaróknak

Értessük nagyrabecsült vevőinket, hogy áruházunk nagytervű kibővítése folytán átmenetileg beálló helyszűke szükségessé teszi, hogy közismerten legelsőrendű férfi- és női szövetruháinkban az idény alatt felfogytatt maradékokat 1-től 4 méterig kb. egy milliárd értékben a napiáraknál 20-25%-kal olcsóbban árusítsuk dacára a devizák emelkedésének és a behozatal, vám- és illetékei folytán beálló drágulásnak. Győződjön meg mindenki ezen páratlanul álló előnyös eladás szolid voltáról, melyet cégünk 10^{éves} hírneve garantál.

SZÍNHÁZ & MOZI

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

nincs magának valami baja az utóbbi időben, nem beteg maga?

— Mi bajom volna nekem, könyörgöm?

— Hát fiam, maga lemarad a legérdekesebb dolgokkal.

— Például?

— Például a Németh Juliska esetével, a patkánnyal.

— A patkánnyal?

— Az Andrassy-uti Színház premiérjén Németh Juliska éppen egy gyönyörű szanzont énekelt, egy megható kis szerelmi történetet. A publikum lélekzetviszafajtvá hallgatta a művésznőt, amikor hirtelen a színpadra beszaladt a kulisszák mögül egy jól megtermett patkány, keresztülsurrant a művésznő lábai között, onnan villámgyorsasággal leszaladt a nézőterre. Egy pillanat alatt pánik tört ki a nézőtérben. Kétszáz hölgy visitotta el magát egyszerre s szoknyáikat összefogva, a székekre állva, eltorzult arccal, tágranyított szemekkel keresték a szörnyeteget. Isten tudja, mi történt volna, ha egy jószívű, kopasz ariember el nem kiáltja magát, hogy „bement már a lyukba!” Amire a hölgyek nagynehezen megnyugodtak és újból elfoglalták helyüket. Németh Juliska nagyon hőiesen viselkedett, mert — miután Pallós a zenét nem is hagyta abba — tremolózza bár, de végigénekelte szanzóját...

— Oriási!

— Na látja! Most azután, hogy föl se ocsudhasson a meglepetésből, ezennel a fejéhez vágom a másik petárdát: Szirmay Imre, akiről a múlt héten megírtam, hogy pályát változtat és akiről A Reggel után tévesen írták meg azt a többi lapok, hogy bank- és tőzsdébizományos lesz, bevallotta nekem, hogy A Reggel információja helyes, bár tulajdonképpen nem is változtat pályát. Mindössze ezután bankdirektor leszek, mondta az örökifjú Szirmay; nem nagy dolog, hiszen eddig is direktor voltam. Mást mint eddig úgy sem teszek: játszani fogok, csak hogy nem a színpadon, hanem a tőzsdén. Remélem, ott is lesz sikerem. A színpadtól azért nem válok meg, egy-két vendég szereplést vállalni fogok, mert hisz ki tudná elhagyni a kulisszák világát a — kulisszák világáért? ...

— Oriási!

— Lezajlott közben „A három grácia” százas jubileuma is. Az ünnepi előadást csak jókora késéssel lehetett megkezdeni két okból: Először azért, mert az előadás előtt érkezett meg Lehár Ferenc ajándéka a darab szereplőinek: egy paksaméta fénykép. Mindenkinnek külön dedikációt írt a fényképe alá Lehár. Biller Irénnek például ezt írta: „Az operett-színház nagyjövőjű új csillagának, „A három grácia” századik előadása alkalmából, hálás köszönet és őszinte ragaszkodása jelölül — Lehár, Ischl.” A fényképeket ott a színpadon osztották ki az előadás kezdete előtt; ez is eltartott 10 percig, azután pedig meg akarták kezdeni az előadást, de — nem ment föl a függöny. Akármint csináltak, akárhogy ráncigálták a köteleket, a függöny meg se mozdult s miután letélni mégsem akarták, szépen meg kellett várni, amíg a munkások nagynehezen rendbehozták.

— Oriási!

— Másik érdekes dolog: „A vörös malom” szombat délelőtti próbáját végignézte — Beregi Oszkár, aki a próba után egyenesen a Király-Színházba hajtatott, ahol Beöthy Lászlóval csukott ajtók mögött felőrahosszat tárgyalt. Este végignézte „Az orleansi szüz” előadását és hát mit magyaráznak magának annyit, édes egyetlen kisöcsém, Bendeguz, — Beregi le fog szerződni az Unióhoz és ha a flottaversengés tovább folyik, akkor most már Bárdosnak legalább is Bassermannnt kell szerződtetnie külföldről...

— Oriási!

— Van a maga számára egy másik külföldi hírem is: Herczegh Géza, aki mint egyik napilap bécsi szerkesztője színes és érdekes leveleket szokot írni minden vasárnap, a hírlapírói társadalomban szokatlanul magas fizetéssel szerződött az egyik legnagyobb bécsi lapkiadóvállalathoz, az „Elbemühl”-hez, amelynek lapjainál, az „Extrablatt”, a „Mittags-

zeitung” és a „6 Uhr Abendblatt” szerkesztőségében előkelő helyet biztosítottak a népszerű „kis” hercegnek. Na?

— Oriási!

— Egyéb apró hírek: Lehár befejezte Ischlben a legújabb operettjét, a címe: „Der Schrei nach dem Kinde”. A főszerepeket Hubert Marischka és Kartusch fogják játszani. Magyar részről az operettet természetesen a Fővárosi Operettszínház szerezte meg. Fall Leó is befejezte operettjét, amelynek címe: „Der süsse Kavalier”. A Fővárosi Operettszínház azonkívül leszerződtette Kondor Ibolyát is. Az „Elsler Fanny” premiérjén, amely miatt nagy az izgalom a peches Uniónál, ugyancsak új szubrett fog bemutatkozni, neve Kádár Böske, Szirmay Imre fedezte föl s egy héttel ezelőtt még gépirókisszony volt. Menjünk tovább. Fleta, a híres olasz tenorista, akit Olaszországban Caruso utódának tartanak, vendég szerepelt fog az Operaházban. „A három grácia”-t legközelebb új szereposztással fogják játszani. Fejes Feri, Hajdu Eta és ifj. Latabér Árpád játsszák majd a főszerepeket. A Budai Színház szombati premiérjén a „Lavotia” című daljátékban rendkívüli sikert aratott Pártos Klári, akit ugyyszólván A Reggel fedezett föl néhány héttel ezelőtt a Vigszínház vizsgálóadásán. Bárdos Artur és Tapolczay Dezső rögtön szerződési ajánlatot tettek a Fatai művésznőnek. Még egy budai hír. Vasárnap délután „Sybill” repris volt Budán, a címszerepben Vanay Eva lépett föl, aki igen szépen énekelt és csinos temperamentummal játszott, sok tapsban volt része. Egy szuszra egyelőre ennyit.

— Oriási!

— Most aztán erőltesse meg a kobakját és feleljen: Mit gondol, miért volt Fedák Münchenben?

— Münchenben??

— Nem — az északi sarkon! Fedák hétfőn este a legszigorubb inkognitóban elutazott Münchenbe, ott megszállt a Regina Palace-hotelben, „Frau Molnár aus Budapest” név alatt és megérkezése után 30 perccel fogadta egy angolul beszélő uriember látogatását, aki poros turautomobilon érkezett a hotel elé. Amire Münchenbe megérkeztem, Fedák már visszautazott Budapestre, a szobalánytól mindössze annyit tudtam meg, hogy angolul beszéltek és rendkívül barátságosan bucsuztak el egymástól...

— Szóval, végre maga sem tud valamit!

— Hallja, Pista, maga a legszemtelenebb ember a kontinensen. Traktálom itt magát egy esztendő óta a legzsírosabb szenzációkkal, pikantériákkal kaviárjával és amikor végre egyszer...

— ...apropos, pikantéria, ne veszekedjünk, inkább talán valami pikantériát!

— Azt hiszi, hogy nincs, maga orgyilkos?

— Hát van?

— Van: az a lovagias affér, amely két hét óta foglalkoztatja a budapesti pénzvilágot és a Lipótváros nemes társadalmát, befejezéséhez közeledik. A felek holnap vagy holnapután pisztolypárbajt fognak egymással vívni egy hívős völgyben 30 lépésről, kétszeri golyóváltással. Itt a vége, fuss el véle.

* A Vigszínház műsorát a színház legfrissebb sikere, az „Első csöngötés” dominálja. Kedden este a „Zsvány”-t adják. A csütörtöki est Ibsen remekművének, a „John Gabriel Borkmann”-nak jut. Szombaton új botanikusál játszik a múlt szezon nagy operettsikerét, a „Cserebere”-t. Vasárnap délután a „Négy frakk”-ot ismétlik.

* Bajor Gizli, Burián és Környey szerepelnek a Városi Színház következő heti műsorán. Hétfőn a „Tükör” meg Bajor Gizlivel és a „Bajazzók” Burián Karollyal. Kedden a „Tosca”-t adják Környey Bélával, szerdán a „Traviata”-t, csütörtökön a „Bohémélet”-et Burián Karollyal, pénteken „Carmen”, vasárnap délután „Janosi és Juliska” és a „Törpegránátos” van műsorán.

Sealskin electric

Breltschwanz (csikó) plüsch női kabátja alkalmas K 300.000-tól 120 cm. széles, 1 kabátja 3 m.

LEFKOVITS MÓR

női divatháza IV, Hajó-utca 12-14, (Belváros)

* „Orpheusz a pokolban”. Offenbach remekműve szombat este kerül a Városi Színház közönsége elé pompás kiállításban. Ferenczy Frigyes rendezésében, Abrányi Emillel a karmesteri székben. Nagyszerű karokkal, fényes jelmezekkel és díszletekkel hozza ki a Városi Színház a ragyogó zenéjű operettet, amelynek igazi szenzációja lesz Rózsahegy Kálmán Jupiterre, Euridike, az ünnepelt primadonna, Lábass Juci, Orpheusz Gabon József lesz. Styx Jankó Sziklai József kipróbált kezében van. Nagy Izabella a közvélemény szerepében szaporítja sikereit, Diana Abonyi Marianne, Cupido Kőszegi Teréz, Juno Mihályi Julia, Plutó Sárosi lesz.

* „Önagsága két férje” és „A trónörökös” váltakozik a Renaissance-Színház műsorán. Hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap a rendkívül mulatságos francia bohózat, „Önagsága két férje”, kedden, csütörtökön és szombaton „A trónörökös” kerül színpadra.

* A három grácia 104-110-edszer kerül színpadra ezen a héten a Fővárosi Operettszínházban. A századik előadás után is állandóan táblás házak előtt folytatja fényes pályafutását Lehár revüoperettje. Vasárnap délután a színház másik nagy sikere, a „Marinka, a táncosnő” szerepel a műsorán.

Moziközlemények

Az első természetes színekben fotografált film Budapesten

— Az Omnia, Mozkóképtáron és Helikon szenzációs bemutatóra készül.

A Mozkóképtáron, az Omnia és a Helikon küldöttje hétfőn reggel érkezett meg Londonból a „Lángoló szenvedélyek” című hétfőlvonásos filmmel. Ez a külön futárral érkezett film ugyanis az első, amelyen egy szenzációs találománnyal segítségével a természet színeit megrögzítették. Budapest három említett előkelő mozgószínháza egész műsorát fölforgatta, hogy a „Lángoló szenvedélyek”-et már szeptember 21-én, pénteken bemutatthassa. A filmet hozó futár megérkezése nagy megnyugvást jelent a három mozgószínház igazgatóságának, mert most már nem kell félniük, hogy a bemutató napja hamarabb érkezik meg, mint a lelkesült fölbuzdulásokban műsorra tűzött film.

† A „szeszélyes asszonyok” pénteken már bemutatkoznak a Corvin-Színházban és az Urániában.

Harsogó kacagás és taps a Corvin-Színházban

„A kis szeleburdi” nagy sikere Dorothy Gish-el. „A vadon gyermekei” (6 fől.) „Ham és a holdvilág”.

Valóságos nevető orkán zug végig minden nap a Corvin-Színház zsúfolt nézőtérén, valahányszor „A kis szeleburdi”: Dorothy Gish megjelenik a vásznon. A negyedik és ötödik főlvonás mókás kísértetjelenetei pedig tapsvihart váltottak ki a közönségből. Külön nagy sikere van a 6 főlvonásos „A vadon gyermekei”-nek, amelynél nemcsak a főszereplő színészek és a főszereplő medve és kutya játékát honorálja a publikum, hanem bámulattal adózik a gyönyörű fölvételeknek és a félelmetesen szép erdőégeknek. Sok nevetést és sikert arat a kitűnő amerikai burleszk: „Ham és a holdvilág” is. Előadások kezdete: 5, 7 és 9 órakor.

† „A szeszélyes asszonyok” az amerikai filmgyártás büszkesége.

A pokol tornáca

Dráma 6 főlvonásban. Irta: Andrejev Leonid. A főszerepben: Geraldine Farrar.

A nábob leánya

Bűnügyi történet 4 főlvonásban. Irta: Conan Doyle. A főszerepben: Várkonyi Mihály.

Két kiváló filmujdonságot mutat be a Royal-Apolló. Az egyik „A pokol tornáca”, a nemrég elhunyt orosz író, Andrejev Leonid drámája, a másik újdonság „A nábob leánya”, amelynek témáját Conan Doyle egyik nagyszerű novellájából vitték filmre.

„A pokol tornáca” egy orosz nagyherceg és énekesnő szerelmi regényét vetíti előnk. Az érdekesítő cselekmény középpontjában a bolsevizmus áll, a maga döbbenetes rémségeivel. Ebben a forgatagban lángol föl Nikolaj nagyherceg és Szuvarin Vera szerelme, hogy dacolva a terrorttal, végül diadalmasan megtalálják azt, amit Halálország nagy börtöne megtagad tőlük — a boldogságot. Különös pikantériája a filmnek, hogy az énekesnő szerepét Geraldine Farrar, a híres amerikai színésznő alakítja, a nagyherceg szerepében pedig Lu Tellegen excellál, a művész nő férje, aki házassági botrány miatt válopört indított Geraldine Farrar ellen.

„A nábob leánya” főszerepét Várkonyi Mihály játssza és a magyar filmművészek ez egyik leg-sikerültebb szerepe. Mindkét filmet kizárólagos joggal mutatja be a Royal-Apolló. Az előadások ¼6, ¼8 és ¼10 órakor kezdődnek.

† „A szeszélyes asszonyok” izgalmas, ciegás, nagykiállítású, művészi filmrefrak.

Gyöngé gyermekek

gyorsan megerősödnek Ovomaltine rendszeres használata által.

Zozó kölnivizet használ minden nő!

VASÁRNAPI SPORT

A bajnoki küzdelmekben a favoritok győztek

Az egész vonalon erős, kíméletlen játék folyt, — Sivár a helyzet az osztrák-magyar válogatott mérkőzés előtt

(A Reggel munkatársától.) Az osztrák-magyar válogatott mérkőzés előtt utoljára volt alkalma a szövetségi kapitánynak, Kiss Gyulának seregszemlét tartani a leendő válogatottak fölött. A látottak azonban esőpöccet sem voltak lelkesítőek, mert az egész vonalon durva, rosszszul értelmezett „rámenős“ játék (?) volt, amelynek nem egy áldozata akadt. Talán sohasem volt bizonytalanabb a leendő magyar válogatott csapat, mint most és aggódva gondolunk az elkövetkező nagy erőpróba, amely újabb és nagyon fájdalmas vereséget hozhat, mert sem Orth, sem Jenny, sem pedig Braun — súlyos sérüléseik miatt — nem szállhatnak a csatársorba.

MTK—BTC 2:0 (0:0). (Hungária-ut, 15.000 néző, bíró: Iváncsik Mihály.) Az MTK kezd, de rögtön a BTC lép föl támadólag. Perceken át hatalmas iramban folyik a játék és hol az egyik, hol a másik kapu van veszedelemben. A 10. percben szép MTK-támadás Opatá oldalon, de Siklóssy a kapu fölé lövi. A 16. percben veszedelmes BTC-támadás Mandl finoman szerel. A következő percben már Paleseknek kell kifutással menteni. A 20. percben a kék-fehérek kornert rugnak, amely najdmén góllal végződik. Ezután a BTC meg-megújuló támadásait vezet, az MTK többször „haza“ küldi a labdát. A 32. percben Opatá szép lerohanásából Siklóssy élesen löv a kapura, Palesék azonban elvetéssel ment. A 33. percben Opatá kornert rug, Siklóssy a labdát a kapuba passzolja és Palesék azt csak már jó belülről tudja kikaparni, a bíró azonban nem ítél gólt. A következő percben újabb kornert a BTC terhére, majd Molnár 30 méteres éles lövése megy a kapu fölé. Rá egy percre a BTC kapuját csak a kapufa menti, utána rögtön Zilizi lö tiszta helyzetből a kapu mellé. A II. félidő első percében az MTK miniaszeri támadást vezet, amely Palesék kezében megakad. A következő percben kornert újabb Palesék teszi arlatmatlaná. Az 5. percben Siklóssy tiszta helyzetből kapu mellé fejel. A 18. percben az MTK kapuja forgott nagy veszedelemben, de Kropacsekét sem hagyta el a szerenese. A játék rendkívül erős tempóban folyik tovább, de sok a csapatokás mind a két részből. A 30. percben Wirkler 20 méterről egy szabadrugást iszonyu erővel rug a kapura, Palesék a labdát a felső kapulécéről szedi le, a rárohán Molnár kézzel labdástól együtt a kapuba vágja, a bíró nem ítél gólt. A döntő gól azonban mégis megszületik a következő percben. Opatá egy félmagas labdáját Palesék kiüti a berohanó Winkler fejére és onnan a góba röpül a labda. (1:0.) A játék innen kezdve egészen ellaposodik. A 42. percben Opatá Offside gólt löv, amit a bíró természetesen nem ítél meg. Az utolsóféltti percben Molnár szigorított szabadrugásból élesen passzított gólt lö. (2:0.)

FTC—KAC 2:0 (1:0). Hungária-ut, bíró: Schaller Gyula. A mérkőzést FTC-támadások vezetik be. Válaszul a KAC is támad, de a biztos zöld-fehér védelem könnyen szerel és csatárait egymásután dobja a tűzbe, de eredmények még nem mutatkoznak. Ezután sorozatos FTC-támadások következnek, amelyeket csak itt-ott tartik a kispistiek egy-egy veszélytelen lerohanása. A 26. percben Héger kornere Eisenhofferhez, majd Kelemenhez, végül a „vörös“ Szabóhoz jut, aki körülbelül 15 méterről a jobb felső sarokba védhetetlen gólt lö. (1:0.) Ezután további FTC-fölény következnek. A 40. percben Amsell egy veszedelmes labdát kifog. Norik ráront és meg is sérül Amsell, aki a labdát kézben tartva a bíró

felé tart, elégtételért, a bíró azonban a 16-os vonalról egyszerű szabadrugást ítél — labdahordozásért. A labda a szabadrugás után azonnal a kapuba röpül, a bíró természetesen nem ítél gólt, bár a kispistiek erősen protestálnak. A II. félidőt FTC-támadás vezeti be. A 4. percben Szabó megsérül és egy percre kiáll. Két perc múlva Biri a kiszökő Kelemen lábára veti magát, megsérül, kiviszik a pályáról. Az FTC meg-megújuló erős ostromát a lelkes KAC-vedelem jól parirozza. A 15. percben Biri beáll, ami a KAC kedvét megnöveli és rögtön kornert érnek el. A 20. percben Saguly a 16-os sarkán kézzel érinti a labdát. A megittelt II-est Eisenhoffer belövi. (2:0.)

UTE—FC 2:0 (1:0). Margit-sziget, 10.000 néző, bíró: Müller Gyula. A mérkőzés mindjárt kellemetlen incidenssel kezdődött. Fogl II. és Pipa valami régebbi tartozásból kifolyóan kétszer is összeesapnak és mind a kétszer Pipa került alulra. A második esetben percekre megakad a játék, mert az ügyeletes rendőrszolgálat, Bosnyákovits Károly, aki egyébként a 33-asok kapitánya, követelte Fogl II. kiállítását, amit azonban a bíró — nagyon helyesen — megtagadott. A játék ezután is kíméletlenül folyt, ami Paulusz kiállítására vezetett. A 43. percben Jesznás kilőréből védhetetlen gólt lö (1:0). A mérkőzés második része már nyugodtabb lefolyású volt és általában az UTE fölényét mutatta. Zsáknak többször volt alkalma kivételes tudását ragyogtatni. A mérkőzés vége felé a bíró Kutikot is kiállítja egy csunya faultért.

Vasas—UTSE 3:2 (2:2). (Margit-sziget, bíró: Schissler József.) Az első félidő teljesen egyenrangú ellenfelek erős küzdelmet mutatja. Kezdet után azonnal az UTSE lép offenzívába és már az első percben Kojcsa gólt lö. (0:1.) Utána még rövid ideig az újpestiek támadnak; de csakhamar a Vasasok lendülnek előre. A 15. percben Szentmiklóssy hosszú, szép lövéssel kiegyenlített (1:1). Két percre rá Bajusz durva hibájából Jellinek a Vasasok vezető gólját rugja, amelyet 5 perccel a félidő vége előtt Galli Leitner révén egyeztet. Félidő 2:2. A II. félidőben a Vasasok rendkívül hevesen támadnak, amelynek következményeként Jellinek a 15. percben védhetetlen gólt lö (3:2). Ezután változatos és heves küzdelem folyik, amelyben azonban további eredmény nem esik.

Törekvés—VAC 1:0 (1:0). (Lóverseny-tér, bíró: Kiss Tivadár.) A mérkőzés a vasutasok erőteljes offenzívájával kezdődik és ennek eredményeként már az 5. percben Urik a mérkőzés egyetlen gólját lövi. Utána a VAC rögtön ellentámadással felel, de a Törekvés teljes sikerrel övja meg az elért eredményt. Bár a II. félidőben a VAC fölénye mindjobban kilomborodik, a kiegyenlítés még sem sikerül. A játék sajnálatos módon eldurvul, a bíró Urikot és Joeket kiállítja, Hermann pedig sérülése miatt kénytelen elhagyni a pályát.

III. ker. TVE—Zugló 0:0. Unalmas, nivótlan játékban a Zuglóiak mutatkoztak jobbnak, de mindössze három lövést tudtak leadni — az ellenfél kapuja mellé.

Egyéb eredmények. II. osztály: Föv. T. Kör—Testvérség 1:1 (1:1). MAC—Husos 2:0 (1:0). BEAC—KAOE 2:0 (0:0). NSC—TTC 0:0. EMTK—MAFC 9:1 (5:1). Postás—ETC 0:0. — Ecs: Rapid—Amateure 3:1 (2:0). Hakoah—Wacker 1:0 (0:0). Vienna—Admira 3:1 (3:0). Simmering—Sport Club 2:2 (1:0). WAF—Hertha 2:2 (0:1). Slowan—Ostmark 4:0 (3:0).

A bajnokság élén az FTC áll 8 ponttal, 6t követi az MTK ugyancsak 8 ponttal, míg a harmadik helyet az UTE foglalta el 6 ponttal.

A BEAC jubláris uszóversenye a Császárfürdő fődött uszodájában folyt le és azon különösen hölgyuszóink értek el figyelemre méltó eredményeket. Részletes eredmények: I. Magyarország 100 méteres hölgyuszó bajnoksága. Bajnok: Kraszner Kató (NSC) 1 p. 40 mp. 2. Keresztury Kamilla (FTC). Erős küzdelem után nyerve. II. 100 méteres hölgy melluszó: 1. Pirkler Pap Gabriella (Miskolci VSC) 1 p. 45 mp. 2. Keresztury Kamilla (FTC) 3. Fent Franciska (NSC). Pompás küzdelem. III. 50 méteres gyorsuszó hölgyek részére: 1. Kuntz Jolán (Move OTE) 43 mp. 2. Kraszner Vilma (NSC). 3. Dents Irén (NSC). IV. 100 méteres melluszó (főverseny): 1. Siposs Márton (MAFC) 1 p. 19 mp. V. 100 méteres hátuszó (főverseny): 1. Bartha Károly (NSC) 1 p. 21,2 mp. VI. 100 méteres gyorsuszó férfiak részére: 1. Zsótér Bertalan (Kecskeméti jogakadémia) 1 p. 18,2 mp. 2. Missányi (LASE). VII. 100 méteres melluszó férfiak részére: 1. Hegedüs István (BEAC) 1 p. 30,4 mp. 2. Várnai (MAFC). 3. Vágófy (MAFC) VIII. 100 méteres hátuszó férfiak részére: 1. Virányi Béla (MAFC) 1 p. 25,8 mp. 2. Hilba (Képzőműv. főisk.). IX. 100 méteres gyorsuszó (főverseny): 1. Gáborfi Antal (NSC) 1 p. 6 mp. 2. Szabó (VAC). Főlényesen nyerve kitünő idő alatt.

Lósport

Vasárnap alagi lóversenyek. Az alagi szeptemberi meeting utolsó napjának részletes eredménye: I. futam: 1. Sakk-matt (5) Vondra. 2. Grál (3) Hofbauer. 3. Mende-monda (3) Gutal. Fm.: Párkány (12), Maharadscha (6), Bayadere (3), Polymela (3), Atout (25), Fejh. 1/4h. Tot.: 1000:21.900, 3100, 1900, 1700. II. futam: 1. Rába (3) Szabó L. II. 2. Anyukám (2) Lapos. 3. Szelvény (3) Vondra. Fm.: Petrarka (2 1/2), Fox-Trott II (10), 2h. 2 1/4h. Tot.: 1000:4400, 2000, 1600. III. futam: 1. Lieber Kerl (2) Szabó L. II. 2. Arad (1 1/2) Szokolai. 3. Mero (33) Gutal. 2 1/4h, 15h. Tot.: 1000:1500. IV. futam: 1. Pomona (16) Paks. 2. Pielkém (10) Altmann. 3. Ius (8) Biernáczky. Fm.: Bihar (6), Korax (3), Culworth (8), Eskuszgó (8), Rozsnyó (33), Citera (33), Vöfély (2), Kedvesem (6), Lanka (53), Talismán (14), Canossa (33), Feledékeny (10), 1 1/4h, 1 1/2h. Tot.: 1000:54.800, 9600, 4000, 3600. V. futam: 1. Kalyssa (3) Hofbauer. 2. Ara II. (6) Szabó L. II. 3. Pannikám (10) Martinek. Fm.: Ferrario (3), Vaskalapos (2), Csieseri (4), 2 1/4h, 7h. Tot.: 1000:3400, 1800, 2600. VI. futam: 1. Dalmand (1 1/2) Gutal. 2. Lorraine (4) Altmann. 3. Corona (2) Szabó L. II. Fm.: Ebrei magyar (5), Mikolt (6), Hopatasch (12), Disappointment (10), Cigányleány (12), Nimfa (12).

Budapesti ügétversenyek. A vasárnap délelőtti ügétversenyek eredményei: I. futam: 1. Discorsi. 2. Duna. II. futam: 1. Pancsi. 2. Arvalegény. III. futam: 1. Tibor. 2. Eskimo. IV. futam: 1. Eva lánya. 2. Guillotin. V. futam: 1. Susi. 2. Pazar. VI. futam: 1. Pilius—Visszhang. 2. Csiga—Páva.

Fővárosi Cirkusz Naponta esténként nagy nemzetközi díjbirkózások VÁROSILIGET A cirkusz előadásoktól 8 órakor, a birkózások 9 órakor kezdődnek TELEFONSZÁM 55—55

Magyarország 100 Kilométeres országúti Kerékpár bajnoksága

Bajnok: Steiner Ferenc (Csillag KK)

(A Reggel tudósítójától.) A Magyar Kerékpáros Szövetség a 100 kilométeres országúti kerékpár-bajnokságot vasárnap délelőtti rendezte meg a gödöllői országúton, amely az előző napi esőtől sáros és általában rossz volt. Ezenfelül pedig a szeles idő is erősen hátráltatta a versenyzőket.

Részletes eredmény: Bajnok: Steiner Rezső (Csillag KK) 3 óra 59 p. 20 mp. 2. Sági József (Vil. KK). 3. Rusovszky Mihály (Vil. KK). 4. Ladányi Miklós (Máv. GSK). 5. Szilabor József (Szfv. TC). 6. Papp Gyula (FTC).

A Magyar Evezősök Szövetsége távevőzős versenye vasárnap délelőtti került eldöntésre a Dunának a Neptun-evezősházától a Szentendré-sziget csucsáig és vissza terjedő szakaszán, körülbelül 18 kilométeres vonalon. Az idő a Dunán csöndes volt és a tükörsíma vizen elért eredmények — különösen dr. Leveczky többszörös bajnoké — jóknak mondhatók. Részletes eredmények: I. Egyes verseny: 1. Dr. Leveczky Károly (Nemzeti HE) 1 óra 20 p. 9 mp. 2. Jabovszky (Nemzeti HE) 1 óra 22 p. II. Kettős párevezős verseny (kormányos nélkül): 1. Nemzeti HE (dr. Kolár R. és Kertész R.) 1 óra 20 p. 17 mp. III. Négyes verseny: 1. FTC (Buschmann, Drubóky, Nyilassy, Zoltán; kormányos: Budai) 1 óra 18 p. 2 mp. IV. Old-boy négyes (38 éven fölüliek): 1. Nemzeti HE (Schlicker, dr. Leveczky, dr. Busch, Elischer; kormányos: Fabrics) 1 óra 22 p. 51 mp. A nyolcas verseny — mivel csak a Hitelbank nevezett — elmaradt.

Felelős szerkesztő és kiadó: Lázár Miklós. Kiadja a Reggel Lapkiadó Rt.

„Világosság“-könyvnyomda Rt. Budapest, VIII. Conti-u. 4. Műszaki igazgató: Deutsch D.

Elsőrangú angol uri szabóságunk megnyílt!

Dus választék eredeti angol szövetekben

Mérték után készítünk férfi és női

bőrkabátokat, teljes sportfelszereléseket és bundákat

A kiárusítás

felöltőkben, férfi- és fiuru-hákban, férfifehérművekben és férficipőkben, férfikalapokban és sapkáknban

mélyen leszállított áron tovább folyik

Rothberger Jakab

csász. és kir. udvari szállító IV, Váci-u. 6

Gyermekruha-osztályunk végleges megszűnése folytán a készleten lévő gyermekruhákat igen olcsón árusítjuk ki, mire a t. szülők figyelmét különösen felhívjuk,

Heves küzdelmek az Európa-bajnokságról Schwarz—Sámszon revánsmérkőzés

A Nemzetközi Birkózó Szövetség által a Fővárosi Cirkuszban eldöntésre kerülő „Európa-bajnokság“ küzdelmei vasárnap este is telt házat vonzottak. A mérkőzések előtt a legyőzött Sámszon (Amerika) nyilvánosan is revánsmérkőzésre hívta ki Schwarzot, a négyszeres világbajnokot, aki a kihívást ezúttal elfogadta. Részletes eredmények:

I. **Barkowiak (92 kg.)—Sirk (82 kg.)** A múltkorai eldöntetlen küzdelem ma döntésig folyt, a közönség állandó tetszésnyilvánítása mellett; mind a két kiváló ellenfél a technika nagymestere volt. Barkowiak győzött karathúzással a 87. percben.

II. **Schwarz (128 kg.)—Petrics (114 kg.)** A világbajnok már a 2. percben lendületi dobással megszerzi a győzelmet.

III. **Petrovics (115 kg.)—Wolke (101 kg.)** A két shampion küzdelmében a szakértők nemesak a briliáns technikát, hanem a nagy fizikai erőt is megcsodálhatták. Huszonöt pernyi küzdelem után eldöntetlen maradt a mérkőzés.

IV. **Steinke (87 kg.)—Heide (106 kg.)** A népszerű Steinke a 14 percben fölényesen győz válldobással. Hétfőn este pont 9 órakor a következő párok lépnek a ringra: I. Sirk (82 kg.)—Holubán (102 kg.) döntésig. II. H. Schwarz (128 kg.)—Harliések (120 kg.). III. Steinke (87 kg.)—Jaago (102 kg.). IV. Gerighoff (112 kg.)—Siegfried II. (107 kg.).

A KAOE nemzetközi atlétikai vladala. A kereskedő atleták kétnapos versenye, amelyet hatalmas propaganda előzött meg, sajnálatos körülmények miatt mérsékelt sikerrel végződött. Vasárnapi eredmények: I. 200 méteres gátfutás: 1. Pallaghy József (MAFC) 27,8 mp. 2. Braun (MTK). 3. Helffer (KAOE). II. Magasugrás: 1. Székely L. (MTK) 160 cm. 2. Gárdos (MTK) 150 cm. III. 100 méteres síkfutás: 1. Gerő Ferenc (KAOE) 11 mp. 2. Elms (Frankfurt) 11 mp. 3. Vida (KAOE) 11,1 mp. Centiméterekkel nyerve. IV. 800 méteres síkfutás: 1. Scherer (Sváj) 1 p. 57,6 mp. 2. Steiner (MTE) 2 p. 4,5 mp. 3. Fonyó (MTK) 2 p. 05 mp. V. Távolugrás: 1. Ujjfaluczky József (FTC) 615 cm. 2. Helffer (KAOE) 602 cm. 3. Gárdos (MTK) 589 cm. VI. Súlydobás (előnyverseny): 1. Huberth Lajos (FTC) 14 m. 41 cm (250 cm. el.). 2. Vágó (KAOE) 13 m. 09 cm. (300 cm. el.). 3. Gyurits (OTE) 12 m. 31 cm. (300 cm. el.). VII. 4×100 méteres stafétafutás: 1. KAOE a) csapata 44 mp. 2. KAOE b) csapata 44,2 mp. VIII. Hármastugrás: 1. Schinkásch László (FTC) 12 m. 77 cm. 2. László (MTK) 12 m. 69 cm. 3. Helffer (KAOE) 12 m. 15 cm. IX. 1500 méteres síkfutás (előnyverseny): 1. Paulovits István (Move BSE) 4 p. 13,9 mp. (65 m. el.). 2. Palotai (RAC) 4 p. 14,4 mp. (65 m. el.). 3. Zoltányi (MAC) 4 p. 14,4 mp. (35 m. el.). X. 400 méteres síkfutás: 1. Kuruczy Lajos (KAOE) 49,9 mp. 2. Gerő Mór (KAOE) 52 mp. 3. Reinle (Sváj) 52,3 mp. XI. 5000 méteres előnyverseny: 1. Csaba (ESC) 18 p. 2. Róth (FTC) 18 p. 03 mp. 3. Sárosy (FTC) 18 p. 12 mp.